

Gemeentelijke fiches voor de analyse van lokale statistieken in het Brussels Gewest

VOORWOORD	2
1 INLEIDING EN SYNTHESE	3
2 DEMOGRAFISCHE CONTEXT	8
2.1 Totale bevolking	8
2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht	9
2.3 Huishoudens	11
2.4 Multiculturaliteit	14
3 SOCIO-ECONOMISCHE KENMERKEN	16
3.1 Socio-economische status van de bevolking	16
3.2 Arbeidsmarkt	18
3.3 Inkomen en inkomensbron	20
4 GEZONDHEID	29
4.1 Algemene gezondheidstoestand	29
4.2 Gezondheid van de jonge kinderen	33
5 OPLEIDING	38
5.1 Schoolgaande bevolking in kleuteronderwijs	38
5.2 Schoolgaande bevolking in leerplichtonderwijs	39
5.3 Onderwijsritme in leerplichtonderwijs	40
6 HUISVESTING EN LEEFOMGEVING	41
7 WOORDENLIJST	42
COLOFON	47

Fiche n°16

Gemeente Ukkel

Éditie 2/2010

COMMISSION
COMMUNAUTAIRE FRANÇAISE
– COHÉSION SOCIALE

OBSERVATORIUM VOOR
GEZONDHEID EN WELZIJN
VAN BRUSSEL-HOOFDSTAD
– GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

UNIVERSITÉ LIBRE DE
BRUXELLES – IGEAT

VOORWOORD

Dit document is fiche nr.16-Ukkel van de “Gemeentelijke fiches voor de analyse van de lokale statistieken in het Brussels Gewest”.

Het is de bedoeling van deze fiches aan beleidsmakers en lokale actoren een eenvoudig instrument aan te bieden om inzicht te krijgen in bepaalde kenmerken van de bevolking waarmee zij werken en hen te helpen bij het uitstippelen van hun strategieën.

In het kader van haar decreet inzake sociale cohesie heeft de Franse Gemeenschapscommissie (**COCOF**) een instrument besteld dat de problemen en behoeften van de Brusselse gemeenten op het vlak van sociale cohesie statistisch benadert. Deze statistieken werden samengelegd met de ervaringen van de actoren op het terrein. In het instrument worden vergelijkingen gemaakt tussen de gemeenten (per statistische buurten) en tussen de gemeenten en het Gewest.

De documenten van dit instrument werden samengesteld door het Institut de Gestion de l'Environnement et de l'Aménagement du Territoire van de Université Libre de Bruxelles (**ULB-IGEAT**) in samenwerking met het **Observatorium voor Gezondheid en Welzijn**. Deze inventarisatie werd voorgelegd tijdens de verschillende lokale overlegmomenten en vergeleken met de ervaringen van de actoren op het terrein om zo behoeften en problemen aan het licht te brengen die niet in de statistische inventarisatie vermeld zijn. Deze analyse ondersteunde de lokale coördinatie op gemeentelijk niveau, met het oog op de voorbereiding van het nieuwe vijfjarenplan 2011-2015.

Gezien de fiches ook interessant zijn voor het grote publiek, heeft het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn de 19 gemeentelijke fiches vertaald.

Eigenlijk gaat het om een actualisering en verdere uitwerking van de gemeentelijke fiches van het Observatorium met de welzijns- en gezondheidsstatistieken per gemeente.

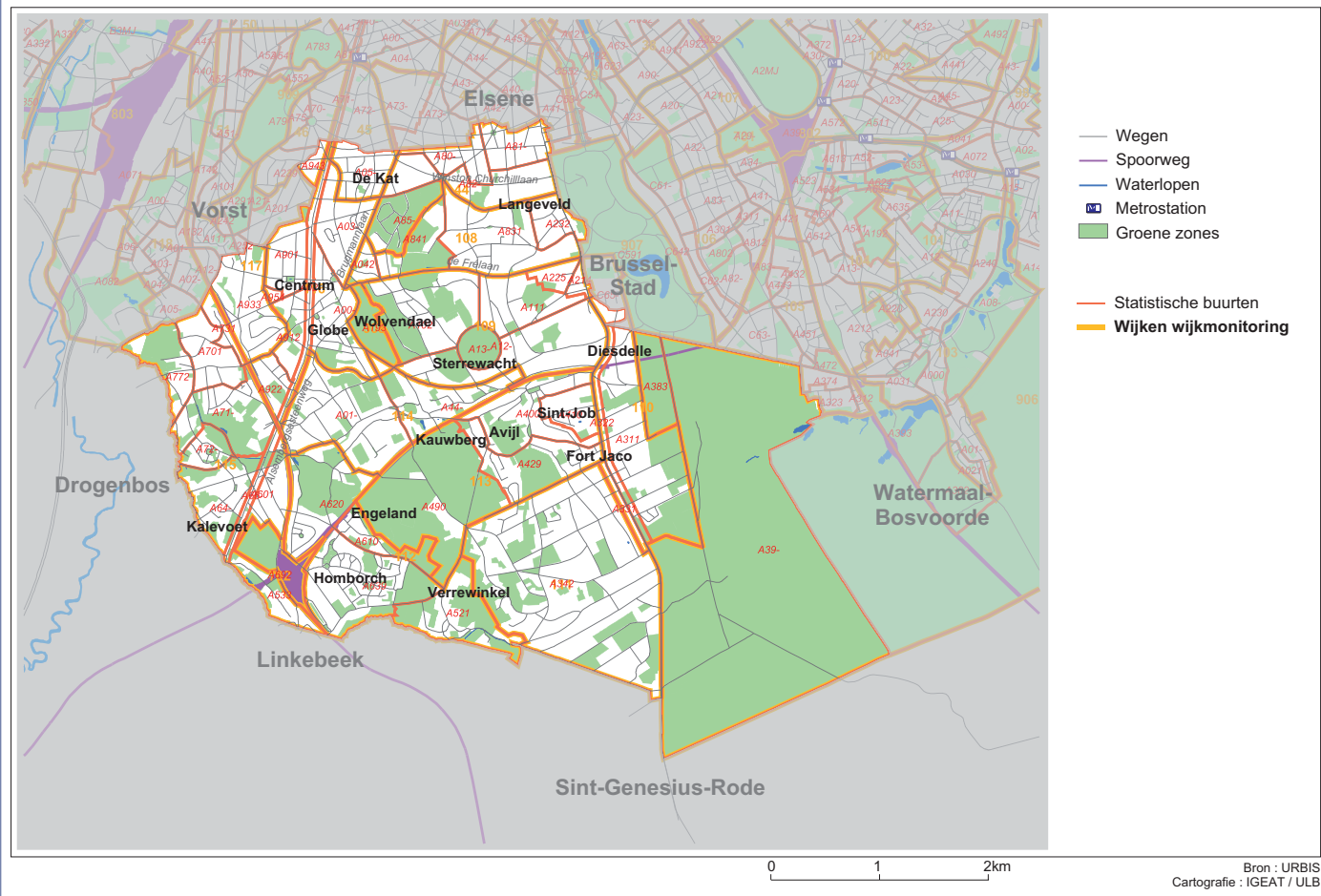
Verder zijn ook huisvestings- en onderwijsindicatoren (met cijfers van de Vlaamse en van de Franse Gemeenschap) opgenomen. In het kader van de opdracht van de COCOF werd bovendien ook een fiche voor het Gewest opgesteld, een handleiding die de lokale actoren helpt bij de interpretatie van de gegevens over hun gemeente en een derde en laatste document “bronnen en referenties” dat gebruikers begeleidt bij hun persoonlijk opzoekwerk in de basiscijfergegevens. Deze documenten werden echter niet vertaald.

Deze fiches vormen een aanvulling op de rapporten van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (“Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad”, “Jaarlijkse welzijnsbarometer”, “Gezondheidsindicatoren van het Brussels Gewest”,...) die gratis geraadpleegd en gedownload kunnen worden op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (www.observatbru.be) en op de instrumenten ontwikkeld door het **BISA (Wijkmonitoring)**, Statistische indicatoren, Conjunctuurbarometer). De bespreking bij de hier voorgestelde gegevens is dan ook tot het strikte minimum beperkt. Wij nodigen u uit om deze documenten te lezen indien u meer uitleg wenst.

De cijfers voor Ukkel worden vergeleken met de gemiddelde waarde voor het Brussels Gewest, ofwel met de hoogste en laagste waarden voor de verschillende gemeenten. Met “Gewest” of “Brussels Gewest” bedoelen we het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (19 gemeenten).

I. INLEIDING EN SYNTHESE

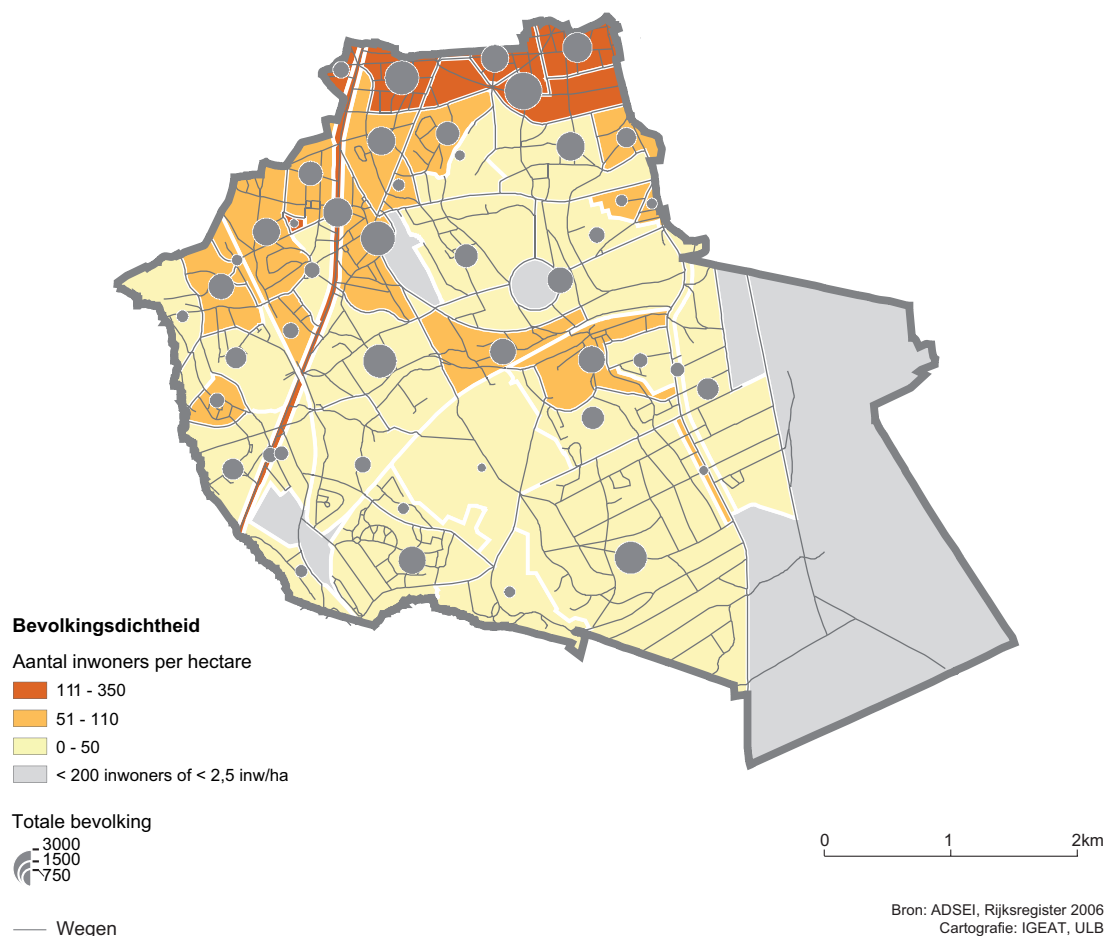
Kaart 1: Referentiekarte van Ukkel.

Deze referentiekarte geeft weer hoe de gemeente wordt opgedeeld wanneer infragemeentelijke statistieken worden voorgesteld. De statistische buurten zijn op de kaart afgebakend in het rood. Hun identificatienummer bestaat uit een prefix (21016 voor Ukkel) en een achtervoegsel, ook in het rood aangeduid op de kaart (A00-, A011-,...). De codes, benamingen, bevolkingsgroepen en -dichtheid van elke buurt zijn opgenomen in een lijst en op een kaart die geraadpleegd kan worden op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De wijken van de **Wijkmonitoring** zijn afgebakend in het oranje, hun nummers zijn eveneens in het oranje weergegeven op de kaart. Het betreft aggregaten van statistische buurten, maar de grenzen van deze wijken vallen niet altijd samen met de gemeentegrenzen. Zij kunnen namelijk verschillende gemeenten overlappen, zoals hier het geval is met wijk "117-Vossegat-Roosendaal" in het westen van de gemeente. De wijken alsook de statistische buurten waaruit ze bestaan zijn eveneens opgenomen in een lijst beschikbaar op de website van het Observatorium.

Kaart 2: Bevolkingspreiding van Ukkel op 01/01/2006.

Ukkel is gelegen in het zuiden van het Brussels Gewest (7,3 % van de gewestelijke bevolking) en grenst in het noorden aan Vorst en Elsene, in het oosten aan Brussel-Stad (Louizalaan, Terkamerenbos) en Watermaal-Bosvoorde (Zoniënwoud) en in het zuiden aan Sint-Genesius-Rode en Linkebeek. De gemeente wordt doorkruist door verschillende grote verkeersassen waaronder de Alsebergse- en de Waterlooossteenweg.

Het bevolkingsaantal neemt gestaag toe tussen 1900 en 1970 en bereikt in 1970 bijna 79 000 inwoners. Het laatste kwart van de eeuw kende daarentegen een daling van het inwonersaantal. De geleidelijke veroudering (en dus het vertrek van de kinderen) van koppels met kinderen, die zich na de Tweede Wereldoorlog in de gemeente hebben gevestigd, werd niet gecompenseerd met nieuwe gebouwen. De laatste jaren is de

trend echter omgebogen, net zoals in andere gemeenten van de tweede kroon. Op 1 januari 2008 telt de gemeente 76 732 inwoners. Onder invloed van de eerste golf van urbanisering van de buitenrand van de stad door welgestelde Brusselaars, beperkt de verstedelijking van Ukkel zich niet tot de talrijke weelderige villa's die in de gemeente verspreid liggen. Op dit grote grondgebied liggen ook verschillende volksbuurten met veel sociale diversiteit, zoals bijvoorbeeld de buurt grenzend aan Sint-Gillis. De gemeente bestaat uit verschillende oude dorpskernen, met een vroegere verstedelijking, en waar vaak de invalsweg naar het centrum van Brussel was (Ukkel-centrum, de Kat, Langeveld, Diesdelle, Sint-Job,...). Omstreeks 1930 wordt door de verstedelijking het noorden van Ukkel met de agglomeratie verbonden, ook al blijft de gemeente nog dun bebouwd gezien de vele vrije percelen.

Er ontwikkelen zich twee assen van vroege verstedelijking, de ene tussen de Brugmannlaan en de Alsebergsesteenweg, tot aan het station van Calevoet; de andere langs de Waterlooosesteenweg, door de verkaveling voor grote villa's van de belendende terreinen tot aan Fort Jaco en verder. Tussen deze twee assen blijven lange tijd enorme, niet-verstedelijkte percelen liggen, van Sint-Job tot aan het plateau van Engeland, het plateau van Homborch en het bos van Verrewinkel. Tussen 1930 en 1970 wordt dit landelijke gebied volop verstedelijkt en bebouwd met comfortabele villaatjes voor de welgestelde bevolgingsklasse, maar ook met sociale woningen van het tuinwijktype (Egide Van Ophemlaan, Homborch, Neckersgat,...). Op het einde van de 20ste eeuw zijn er over heel de gemeente appartementsgebouwen gebouwd die villa's uit het begin van de eeuw vervingen. In het zuiden van Ukkel zijn er echter nog grote niet-verstedelijkte ruimten: het Avijlplateau in Sint-Job, het Kauwbergplateau, het zogenoemde Engelandplateau (waarvan een deel wordt ingenomen door de nieuwe begraafplaats van Ukkel), de landerijen van het Papenkasteel en van Kinsendaal, delen van de hellingen van de vallei van de Geleysbeek, stroomopwaarts van de Alsebergsesteenweg, enz.

De bevolkingshistoriek verklaart niet alleen de **bevolkingsdichtheid** in dalende lijn van noord naar zuid, met uitzondering langs de steenwegen, maar ook het aanzienlijk lagere aandeel jongeren dan in de meer centraal gelegen gemeenten van het Gewest en het grotere aandeel ouderen in Ukkel. Dit resulteert in een sterkere vergrijzing en afhankelijkheid dan in het Gewest. Het aandeel eenpersoonshuishoudens

is kleiner in Ukkel (44,8 %) dan in het Brussels Gewest, maar groter dan het gewestelijke gemiddelde in de statistische buurten van het noorden van de gemeente en langs de Alsebergse - en Waterlooosesteenweg.

Het aandeel van deze huishoudens is dan weer kleiner in het zuiden van de gemeente, waar meer gezinnen met kinderen wonen. In Ukkel zijn verhoudingsgewijs meer eenoudergezinnen (11,4 %) dan in het hele Gewest. Ze wonen vooral in de sociale wijken van Homborch, Melkriek en rond de Alsebergsesteenweg.

Bijna drie vierde van de bevolking van Ukkel heeft de Belgische **nationaliteit** (73 %) en 70 % van de buitenlanders is afkomstig uit West-Europese landen. Vooral de grote aanwezigheid van Fransen valt op, onder andere door de vestiging van het "Lycée français" in de gemeente. Het sociaal-economische profiel van deze buitenlanders leunt sterk aan bij dat van de Belgische bevolking van Ukkel.

Ukkel ligt in de tweede kroon in het zuidoostelijke kwadrant⁽¹⁾ en heeft een bevolking met een **sociaaleconomisch profiel** van vooral gegoede klassen, vooral in het zuiden van de gemeente, en middenklassen, vooral in het noorden en het oosten van de gemeente. Dit vertaalt zich in een belastbaar inkomen dat voor grote delen van het gemeentelijke grondgebied aanzienlijk hoger ligt dan het Brusselse gemiddelde, met een duidelijke uitzondering voor de sociale woonwijken Homborch, Merlo en Melkriek. Behalve in deze wijken, ligt het inkomen iets lager langs de Alsebergsesteenweg en de Waterlooosesteenweg, met een specifieke bebouwing, net als in enkele oude dorpskernen. De **activiteitsgraad**⁽²⁾ ligt hoger dan het gewestelijke gemiddelde, zowel voor mannen als voor vrouwen. Dit geldt voor alle leeftijden, behalve voor de 15- tot 24-jarigen onder wie heel veel studenten zijn en voor vrouwen in enkele zeer welgestelde wijken in het zuidoosten van de gemeente. Bedienden vormen de grootste groep werknemers actief in de private of de openbare sector. Er is tevens een sterke oververtegenwoordiging van bedrijfsleiders en zelfstandigen. De gemeentelijke **werkloosheidsgraad**⁽³⁾ ligt ver onder het Brusselse gemiddelde. De werkloosheid treft vaker vrouwen en ouderen, een typisch profiel voor welgestelde

(1,2,3) Zie woordenlijst.

wijken waar de (vrijwillige) loopbaanonderbreking door vrouwen frequenter voorkomt. Dit blijkt uit het feit dat langdurige werkloosheid iets vaker voorkomt bij vrouwen. Het aandeel van de bevolking dat moet rondkomen met een minimumloon of een vervangingsinkomen is aanzienlijk lager in Ukkel dan in het Gewest.

Het aandeel inwoners dat verklaart in goede gezondheid te verkeren is groter in Ukkel, en dit voor alle leeftijden. Het **sterftecijfer**⁽⁴⁾ ligt lager dan dat van het Gewest voor cardiovasculaire aandoeningen en aandoeningen van de luchtwegen en kanker, meer bepaald bij mannen. Het **geboortecijfer**⁽⁵⁾ behoort tot het laagste van het Gewest. Toch worden er jaarlijks tussen de 750 en 800 geboorten geteld. Vrouwen bevallen doorgaans op latere leeftijd omwille van het hogere opleidingsniveau van de moeders. De meeste geboorten vinden plaats in gezinnen met dubbele inkomens, wat de jonge kinderen goede materiële vooruitzichten biedt.

Wat **onderwijs** betreft volgen de jongeren die in Ukkel wonen voor het overgrote deel algemeen secundair onderwijs. Het aandeel jongeren dat technisch en beroepsonderwijs volgt ligt beduidend lager. De scholen in de gemeente beschikken slechts over een zeer klein aanbod in deze richtingen. Jongeren in Ukkel hebben aanzienlijk minder schoolachterstand dan het gewestelijke gemiddelde. De situatie in het Brussels Gewest is echter verre van schitterend. Vele leerlingen vatten na het leerplichtonderwijs hogere studies aan; omdat hun ouders vaak ook een hoger diploma hebben. Dit gemiddelde opleidingsniveau van de inwoners geeft geen aanleiding tot specifieke moeilijkheden bij de inschakeling op de arbeidsmarkt en, bij een gelijk diploma zien we verhoudingsgewijs minder werklozen dan verwacht op basis van het gewestelijke gemiddelde. De sociale woonwijken vertonen hier slechts een lichte afwijking.

Als gemeente die relatief recent verstedelijkt is, maar met oude dorpskernen en een noordelijk deel met een vroegere verstedelijking, beschikken de meeste **woningen** in Ukkel over comfort (badkamer, centrale verwarming en vaak afzonderlijke keuken, grote oppervlakte, garage, tuin). De staat van de binnenkant en de buitenkant van de woning krijgen van de bewoners doorgaans een goede beoordeling. De omgeving wordt als net en redelijk rustig ervaren (behalve in het uiterste noorden van de gemeente en langs de steenwegen). De

omgeving is zeer aangenaam dankzij de talrijke groene ruimten die een volwaardig alternatief bieden aan de inwoners die in een appartement wonen. Appartementen vormen minder dan 60 % van het woningaanbod. Er zijn veel privétuinen.

Uit dit statistische overzicht van de gemeente Ukkel kunnen we een aantal **aandachtspunten** distilleren:

- Net zoals andere gemeenten van de tweede kroon in het Brussels Gewest, zal Ukkel nog vele jaren geconfronteerd worden met de vergrijzing van zijn bevolking. Hoewel de gemiddelde leeftijd al enkele jaren niet meer stijgt, zijn er nog veel ouderen, vooral in de particuliere huursector. Naast een grote aanwezigheid van ouderen, zijn ook gezinnen met kinderen duidelijk vertegenwoordigd. Dit heeft een grote impact op de soorten behoeften, die niet altijd gemakkelijk met elkaar te verzoenen zijn.
- De sociaaleconomische situatie van de meeste inwoners is goed tot zeer goed dankzij een goede inschakeling op de arbeidsmarkt. Een groot deel van de uitdagingen op gemeentelijk vlak ligt dus in het behoud en de verbetering van de leefomgeving. De meest kwetsbaren hebben problemen op het vlak van de toegang tot huisvesting als gevolg van de hoge huurprijzen en de inkrimping van het huuraanbod. Ook het aanbod aan sociale woningen binnen de gemeente is beperkt. Dit probleem stelt zich eveneens voor de aankoop van woningen, vooral als men een zekere sociale mix in de gemeente wil bewaren.

(4,5) Zie woordenlijst.

Informatie over het welzijns- en gezondheidsaanbod: www.sociaalbrussel.be

Sociaal Brussel online (www.sociaalbrussel.be) werd ontwikkeld door de vzw Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie en biedt gratis, eenvoudig en snel toegang tot de Nederlandstalige, Franstalige en tweetalige welzijns- en gezondheidsorganisaties die actief zijn in de gemeente of in de 19 gemeenten van het Brussels Gewest.

Dit instrument – dat dagelijks wordt geüpdatet – helpt om het welzijnsnetwerk in zijn gemeente in real time te vatten en te lokaliseren op de kaart van het Brussels Gewest.

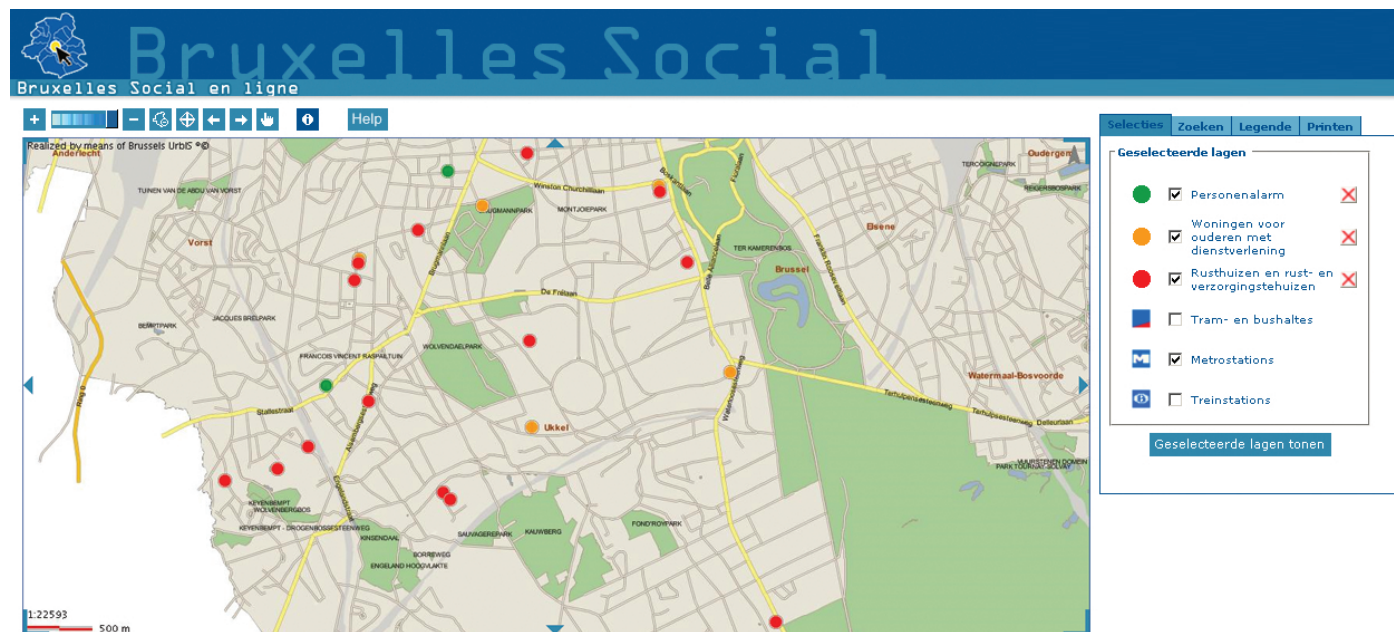
Er zijn 4 zoekmethodes gaande van de meest eenvoudige tot de meest complexe:

- op naam van de organisatie of dienst
- via een zoekterm (type Google)
- via een sector
- via een specifiek criterium of een combinatie van criteria.

Sinds juni 2008 wordt de informatie sector per sector online geplaatst (meer dan 4 300 adressen in juni 2011).

In enkele muisklikken beschikt u over concrete, geactualiseerde, op een kaart gevisualiseerde informatie.

Het **kruisen van de informatie over het aanbod met de gegevens** uit de volgende hoofdstukken – demografische gegevens, socio-economische kenmerken, gegevens over de algemene gezondheidstoestand, over opleiding en huisvesting – kan bijdragen tot het objectiveren van de tekorten op het vlak van voorzieningen, het stimuleren van de creatie van aangepaste dienstverlening, de ondersteuning van de netwerking, het aanwakken van de bewustwording en de coördinatie, het aanmoedigen van burgerparticipatie in de wijken.

2. DEMOGRAFISCHE CONTEXT

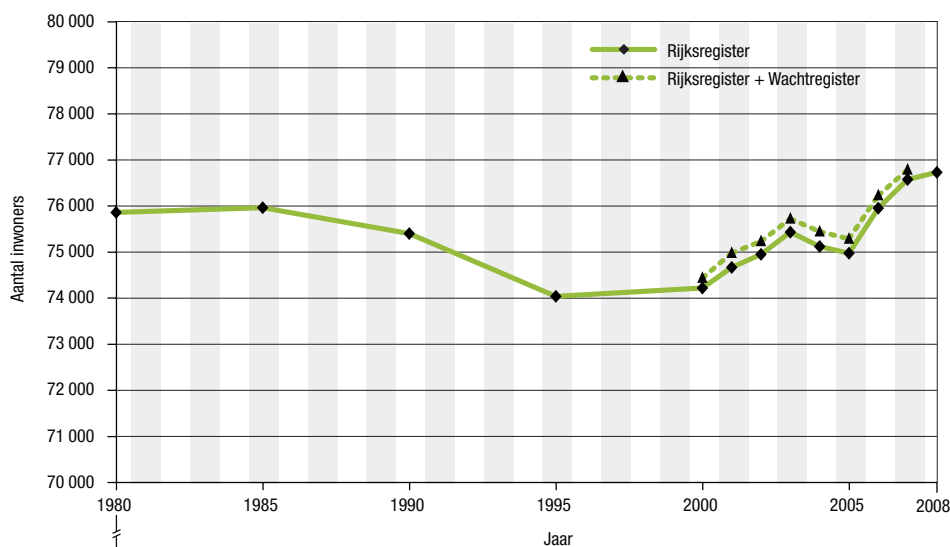

Van een aantal demografische indicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen “Type huishoudens”, “Nationaliteiten”, “Woonmobiliteit”, “Leeftijdsstructuur” onder het thema “Demografie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

2.1 Totale bevolking

Figuur 1: Evolutie van de totale bevolking van Ukkel (1980-2008).

Bron: FOD Economie - ADSEI, Rijksregister en Wachregister

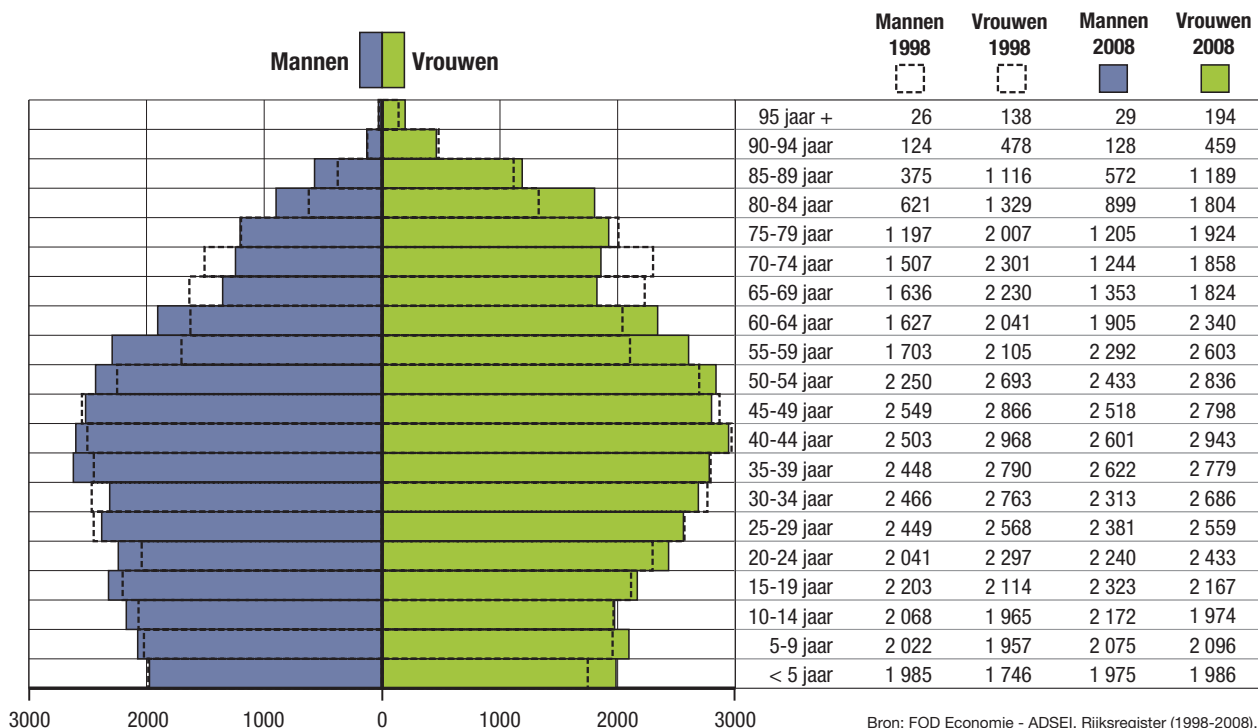
Het Rijksregister van de natuurlijke personen vermeldt de personen die zijn ingeschreven in de bevolkingsregisters van de gemeenten. Deze personen kunnen al dan niet de Belgische nationaliteit hebben (al naargelang bepaalde verblijfsvoorwaarden). Ook vreemdelingen die tewerkgesteld worden door de Europese instellingen en hun gezinsleden zijn er in opgenomen (behalve die met diplomatieke status).

Het Wachregister, in het leven geroepen bij wet van 24 mei 1994, bevat de vreemdelingen die zich als vluchteling opgeven of die vragen als vluchteling te worden erkend.

Het aantal inwoners in Ukkel is redelijk constant gebleven sinds 1980. Toch zien we een lichte daling in de jaren 1990 en een stijging van de bevolking vanaf de jaren 2000. In 2008 telde de gemeente 76 732 inwoners.

2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Figuur 2: Evolutie van de totale bevolking van Ukkel op 01/01/1998 en 01/01/2008.

Op 1 januari 2008 telt de gemeente Ukkel officieel 76 732 inwoners (35 280 mannen en 41 452 vrouwen). Bovendien telt het Wachtregister 212 personen (in 2007). 7,3 % van de bevolking van het Brussels Gewest leeft in Ukkel. Sinds 10 jaar zien we een lichte stijging van de bevolking in alle leeftijdscategorieën, behalve bij de jongvolwassenen en in de leeftijdsgroep van 65 tot 79 jaar.

2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Tabel 1: Evolutie van de kenmerken van de bevolking van Ukkel en het Brussels Gewest tussen 1998 en 2008.

	Ukkel			Brussels Gewest		
	1998	2003	2008	1998	2003	2008
% < 3 jaar	3,0 %	2,9 %	3,1 %	3,9 %	4,2 %	4,5 %
% < 18 jaar	19,3 %	19,7 %	19,5 %	20,9 %	21,4 %	21,9 %
% < 20 jaar	21,6 %	21,9 %	21,9 %	23,2 %	23,6 %	24,2 %
% 18-64 jaar	60,4 %	60,8 %	61,3 %	61,9 %	62,8 %	63,6 %
% 20-64 jaar	58,1 %	58,6 %	59,0 %	59,6 %	60,6 %	61,3 %
% 65 jaar en meer	20,3 %	19,5 %	19,1 %	17,2 %	15,9 %	14,5 %
% 80 jaar en meer	5,7 %	6,1 %	6,9 %	4,5 %	4,6 %	4,7 %
Verouderingsindex (≥ 65 jaar / 0-19 jaar)	93,9	89,1	87,6	74,0	67,2	60,0
Afhankelijkheidsindex (0-19 + ≥ 65 jaar) / (20-64 jaar)	72,2	70,8	69,5	67,8	65,1	63,0
Index van intensiteit van de veroudering (> 80 jaar / ≥ 65 jaar)	27,9	31,1	35,9	26,3	28,8	32,4

Bron: FOD Economie - ADSEI, Rijksregister.

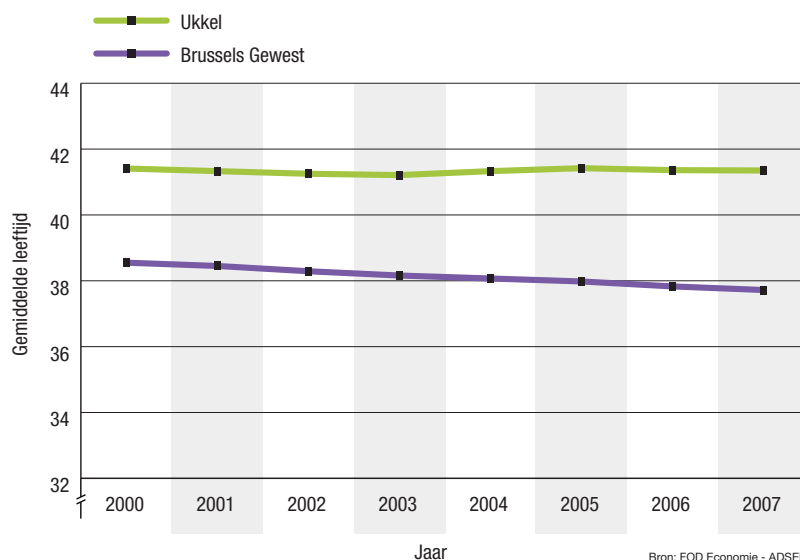
De verouderingsindex wordt berekend als de verhouding tussen de pensioengerechtigde personen (65 jaar en +) en de jongeren onder de 20 jaar. De afhankelijkheidsindex wordt berekend als de verhouding tussen hetzij personen die de schoolleeftijd hebben (jonger dan 20 jaar), hetzij pensioengerechtigde personen en personen tussen 20 en 64 jaar.

De intensiteit van de veroudering is het aandeel van de zeer oude personen (ouder dan 80 jaar) binnen de groep ouder dan 65 jaar.

De bevolking van Ukkel is duidelijk ouder dan die van het Brussels Gewest. De verouderingsindex is een van de hoogste van het Gewest. Het aandeel jongeren binnen de totale gemeentebevolking stijgt minder dan het gewestelijke gemiddelde. Het aandeel ouderen stijgt sneller in Ukkel dan het gewestelijke gemiddelde. De afhankelijkheidsindex is er redelijk hoog. Het aandeel personen ouder dan 80 stijgt er meer dan in het Gewest.

In de afgelopen jaren is de bevolking van het Brussels Gewest verjongd. De gemiddelde leeftijd van de inwoners van Ukkel, die altijd hoger heeft gelegen, is echter niet gedaald.

Figuur 3: Evolutie van de gemiddelde leeftijd in Ukkel en het Brussels Gewest van 2000 tot 2007.

Bron: FOD Economie - ADSEI.

2.3 Huishoudens

2.3.1 SAMENSTELLING VAN DE HUISHOUDENS

Tabel 2: Samenstelling van de huishoudens in Ukkel en het Brussels Gewest op 01/01/2007 (alternatieve tabel ⁽⁶⁾).

	Ukkel		Brussels Gewest	
	Aantal huishoudens	Aandeel huishoudens	Aantal huishoudens	Aandeel huishoudens
Alleenstaande mannen	6 465	17,7	118 947	23,7
Alleenstaande vrouwen	9 885	27,1	128 742	25,6
Paar zonder kinderen	6 933	19,0	82 178	16,4
Paar met kinderen	8 285	22,7	106 178	21,1
Alleenstaande moeder met kinderen	3 582	9,8	47 068	9,4
Alleenstaande vader met kinderen	587	1,6	7 660	1,5
Andere	769	2,1	11 492	2,3
Totaal aantal private huishoudens	36 506	100,0	502 265	100,0

Bron: Studiedienst van de Vlaamse Regering, 2007.

44,8 % van de huishoudens bestaat uit één persoon. Opgelet, het gaat om het aandeel huishoudens, en niet het aandeel personen dat alleen woont. Een huishouden kan uit een of meerdere personen bestaan. Alleenstaanden worden bijgevolg ook beschouwd als een eenpersoonshuishouden. De 6 465 alleenstaande mannen in Ukkel vertegenwoordigen bijvoorbeeld 17,7 % van de huishoudens, maar slechts 8,4 % van de totale bevolking.

Minstens 63,8 % van de huishoudens heeft geen kinderen (minstens 65,7 % in het Brussels Gewest). 33,4 % van de huishoudens met kinderen zijn eenoudergezinnen, vooral alleenstaande moeders met kinderen, maar er zijn ook 587 alleenstaande vaders met kinderen.

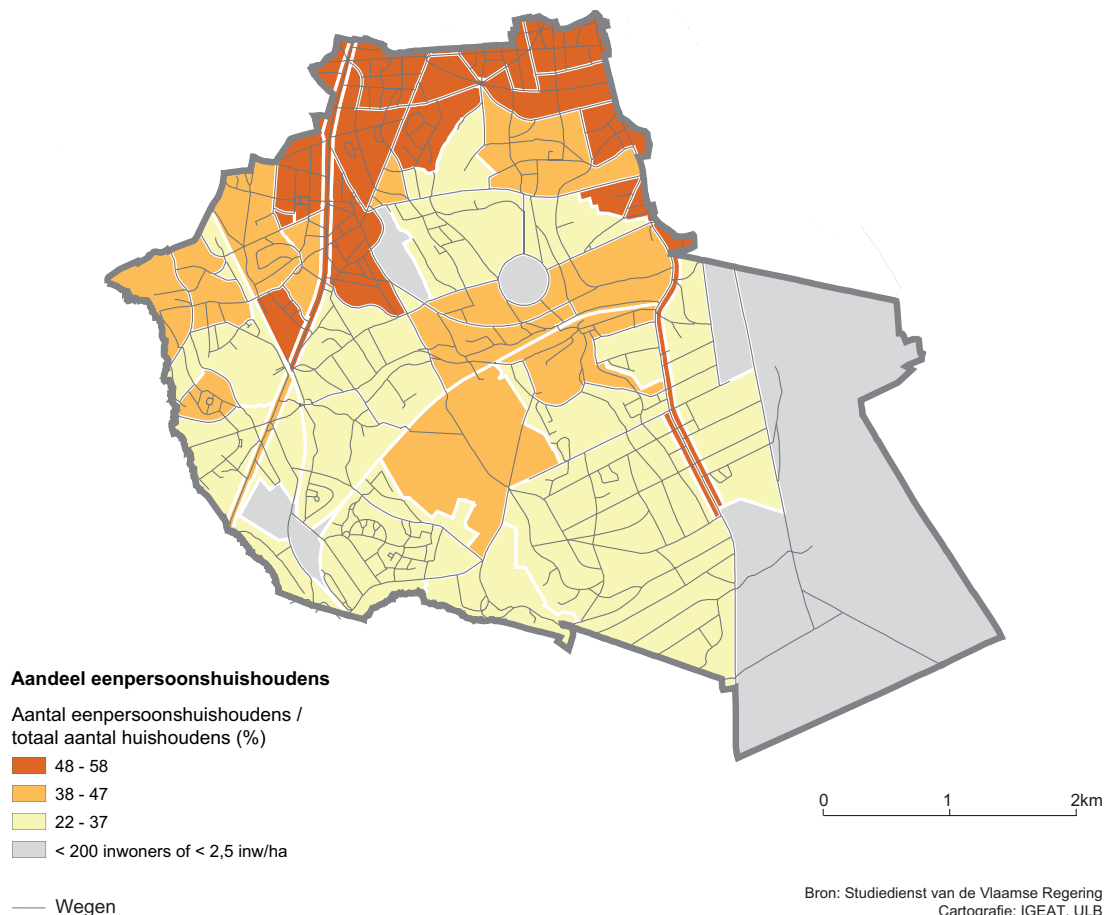
De samenstelling van de huishoudens is verschillend naargelang van de statistische buurt. Onderstaande kaarten geven hierover meer informatie.

(6) In tegenstelling tot de tabellen van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, worden in deze tabellen niet enkel gehuwden als paar beschouwd, maar ook de ongehuwd samenwonenden.

2.3 Huishoudens

2.3.2 EENPERSOONSHUISHOUDENS

Kaart 3: Aandeel eenpersoonshuishoudens per statistische buurt in Ukkel op 01/01/2007.

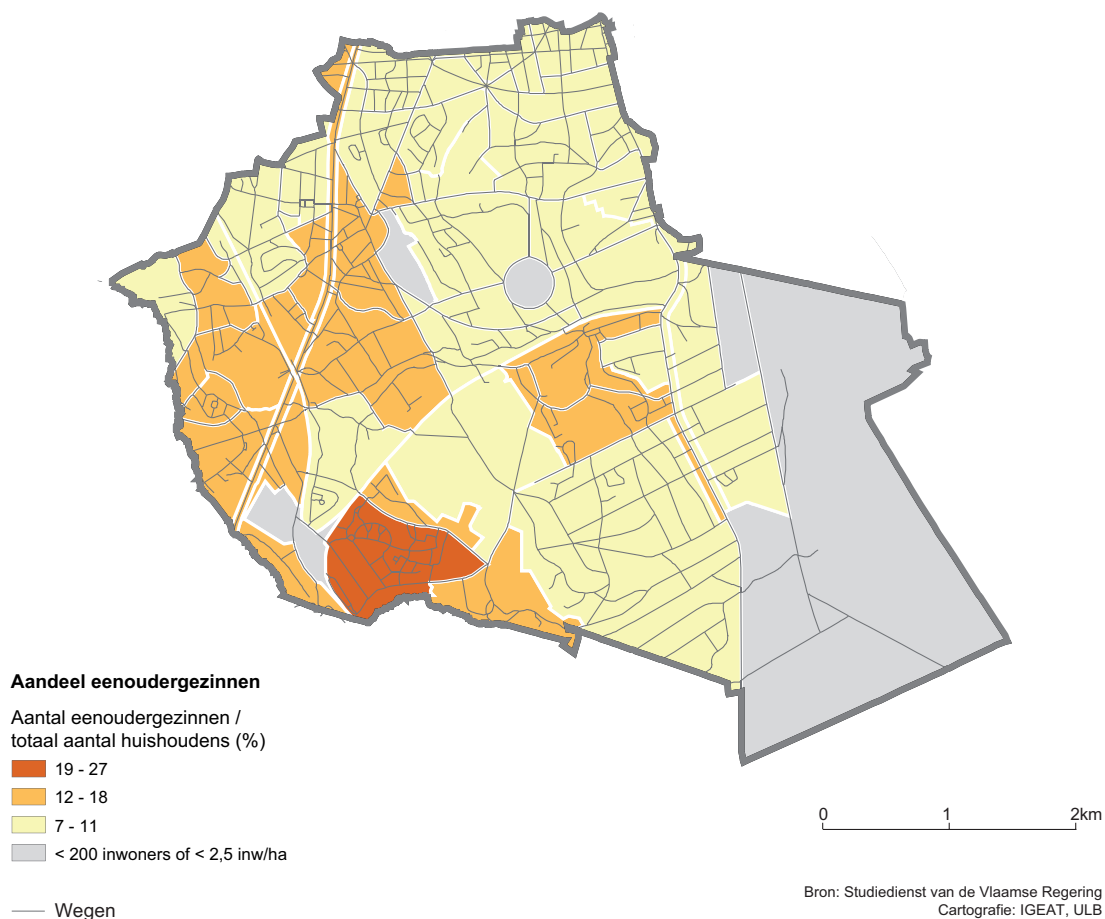

Het aandeel eenpersoonshuishoudens is lager in Ukkel (44,8 %) dan in het Gewest (49,3 %). De grootste percentages eenpersoonshuishoudens bevinden zich in de statistische buurten “A225-Ptolemaeus” (57,6 %) en “A85-Brugmann” (56,9 %). Het aandeel eenpersoonshuishoudens is het laagst in de buurt “A610-Engeland” (22,4 %).

2.3 Huishoudens

2.3.3 EENOUDERGEZINNEN

Kaart 4: Aandeel eenoudergezinnen per statistische buurt in Ukkel op 01/01/2007.

Het aandeel eenoudergezinnen is iets hoger in Ukkel (11,4 %) dan in het Gewest (10,9 %). Dit aandeel bedraagt 33,4 % van alle gezinnen met kinderen, wat een relatief hoog aandeel is onder de Brusselse gemeenten. Het aandeel eenoudergezinnen is het hoogst in de buurt “A639-Homborch” (27,2 %).

Dit is een wijk met sociale woningen waar het aandeel eenoudergezinnen vaak hoger is omdat dit een voorrangscriterium is om er te kunnen wonen. Het laagste aandelen zien we in de buurten “A214-Sterrenkundigen” (7,9 %) en “A85-Brugmann” (6,75 %).

2.4 Multiculturaliteit

Tabel 3: Voornaamste nationaliteiten in Ukkel en het Brussels Gewest op 01/01/2008.

Ukkel			Brussels Gewest		
Nationaliteit	Aantal	%	Nationaliteit	Aantal	%
Totaal (+ vluchtelingen)	76 732	100,0	Totaal (+ vluchtelingen)	1 048 491	100,0
België	56 118	73,1	België	753 448	71,9
Frankrijk	7 155	9,3	Frankrijk	46 006	4,4
Italië	1 729	2,3	Marokko	39 095	3,7
Portugal	1 246	1,6	Italië	26 695	2,5
Spanje	1 178	1,5	Spanje	19 210	1,8
Verenigd Koninkrijk	864	1,1	Portugal	16 127	1,5
Polen	836	1,1	Polen	15 645	1,5
Duitsland	806	1,1	Turkije	10 516	1,0
Nederland	572	0,7	Duitsland	8 886	0,8
Marokko	421	0,5	Roemenië	8 718	0,8

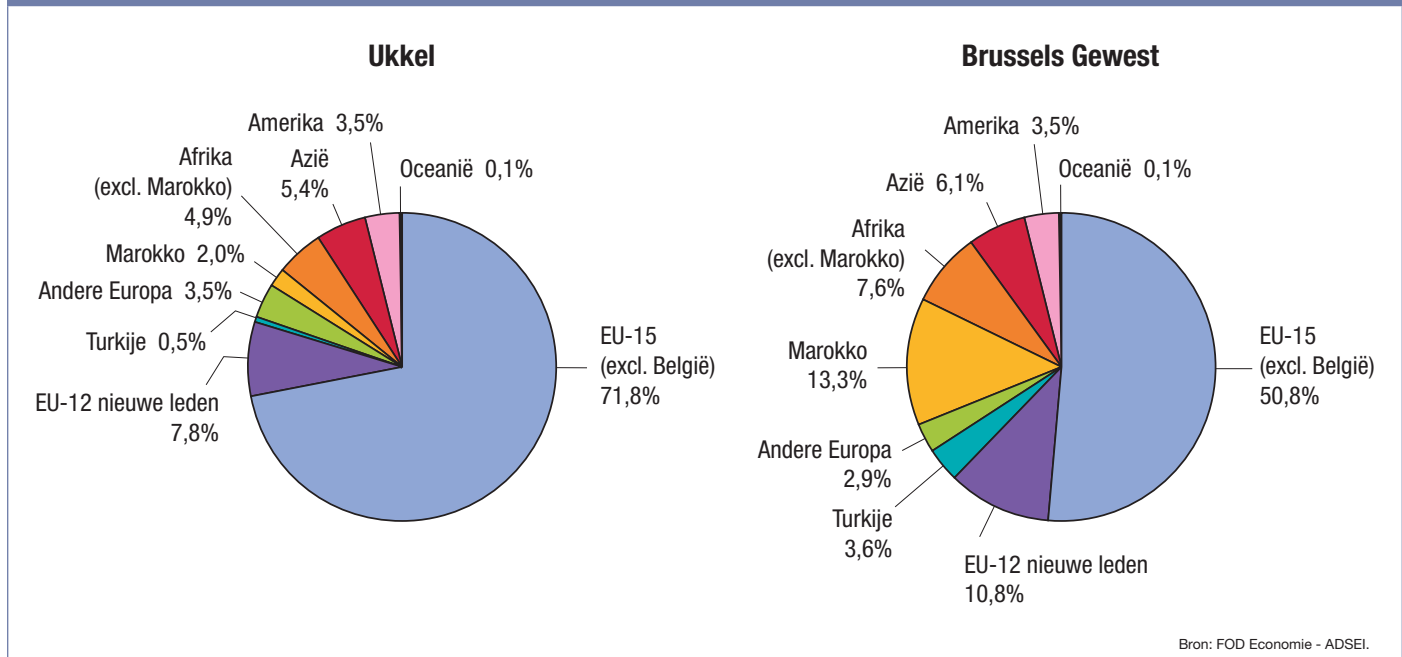
Bron: FOD Economie – ADSEI, Rijksregister, 2008.

In 2008 had 26,9 % van de bevolking van Ukkel niet de Belgische nationaliteit⁽⁷⁾, wat in de buurt ligt van het gemiddelde van het Brussels Gewest (28,1 %).

(7) Het betreft wel degelijk de nationaliteit en niet de origine. Een groot deel van de allochtone gemeenschap is door naturalisatie Belg geworden. De statistieken per nationaliteit geven niettemin een duidelijk beeld van de recentste migraties.

2.4 Multiculturaliteit

Figuur 4: Verdeling van de niet-Belgische bevolking in Ukkel en het Brussels Gewest op 01/01/2008.

Terwijl in het Gewest meer dan de helft (50,8 %) van de niet-Belgische bevolking afkomstig is uit de 15 landen van de Europese Unie (lidstaten vóór 2004)⁽⁸⁾, bedraagt dit aandeel nog meer in Ukkel (71,8 %) dan in het Gewest. Van de niet-Belgen vormen de Fransen de grootste gemeenschap (34,7 % van de niet-Belgen, 9,3 % van de totale bevolking), gevolgd door de Italianen (8,4 % van de niet-Belgen), de Portugezen (6,0 % van de niet-Belgen), de Spanjaarden (5,7 % van de niet-Belgen) en de Britten (4,2 % van de niet-Belgen).

(8) EU-15: Duitsland, België, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Denemarken, Verenigd Koninkrijk, Ierland, Griekenland, Spanje, Portugal, Oostenrijk, Finland, Zweden.

EU-12 nieuwe leden: Cyprus, Hongarije, Malta, Polen, Letland, Estland, Litouwen, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Roemenië, Bulgarije.

3. SOCIO-ECONOMISCHE KENMERKEN

Van een aantal sociaaleconomische indicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen: "Inschakeling op de arbeidsmarkt" en "Inkomens" onder het thema "Economie".

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

3.1 Socio-economische status van de bevolking

3.1.1 ALGEMEEN SOCIAAL-ECONOMISCH STATUUT

Tabel 4: Algemeen sociaal-economisch statuut van de bevolking van Ukkel op 31/12/2007, naar geslacht en leeftijdscategorie.

Mannen		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	14 026	0,3	22,2	69,0	61,7	14,5	5,7
	Werkzoekend	1 614	0,0	4,0	7,5	8,3	0,1	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	4 985	-	-	0,0	8,3	78,0	89,6
	Andere niet-actieven	14 573	99,7	73,7	23,4	21,7	7,4	4,7
Totale bevolking KBSZ		35 198	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vrouwen		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	12 752	0,3	22,0	59,6	45,4	4,4	1,2
	Werkzoekend	2 140	0,0	4,1	8,6	10,5	0,0	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	8 292	-	-	0,2	10,9	75,6	86,9
	Andere niet-actieven	18 208	99,7	73,9	31,5	33,2	20,0	12,0
Totale bevolking KBSZ		41 392	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Totaal (mannen en vrouwen)		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	26 778	0,3	22,1	64,1	52,9	8,5	2,6
	Werkzoekend	3 754	0,0	4,0	8,1	9,5	0,0	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	13 277	-	-	0,2	9,7	76,6	87,7
	Andere niet-actieven	32 781	99,7	73,8	27,7	27,9	14,9	9,7
Totale bevolking KBSZ		76 590	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: KBSZ[®], gegevens op 31/12/2007.

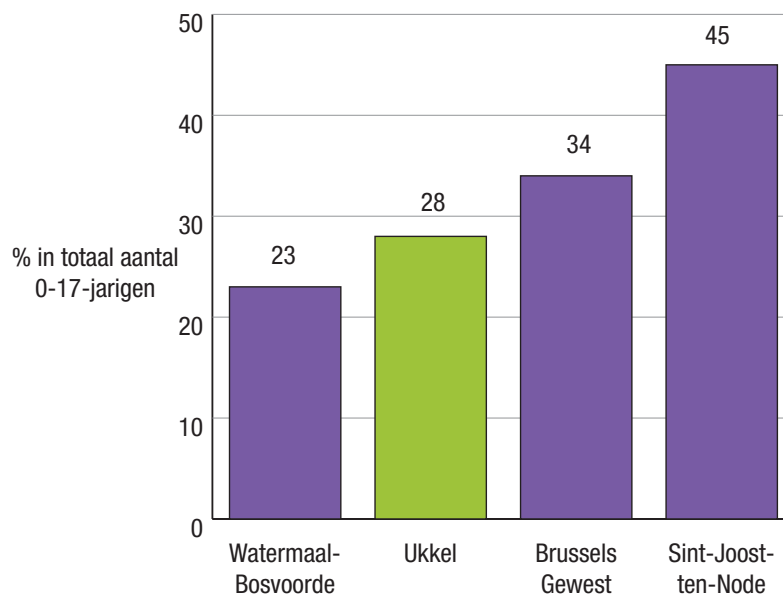
In Ukkel heeft 64,1 % van de 25-49-jarigen een baan (werknemer of zelfstandige), dit is meer dan het gewestelijke gemiddelde (57,0 %). De groep van 18-24-jarigen (22,1 % tegenover 27,3 %) en in mindere mate de jongeren onder de 18 jaar (0,3 % tegenover 0,4 %) hebben minder vaak een baan. Anderzijds (44,6 %) heeft een groter percentage van de 50-64-jarigen werk (52,9 %) in vergelijking met het Gewest (44,6 %).

- (9) Meer informatie over de gegevens van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KBSZ) en de categorie "andere" vindt u op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn onder de rubriek Armoede/gegevensbronnen. Deze categorie bevat onder anderen studenten, huisvrouwen en -mannen,...

3.1 Socio-economische status van de bevolking

3.1.2 MINDERJARIGEN IN EEN HUISHOUDEN ZONDER BETAALD WERK

Figuur 5: Aandeel minderjarigen in een huishouden zonder betaald werk in Ukkel en het Brussels Gewest op 31/12/2005.

Bron: KBSZ op 31/12/2005.

28 % van de jongeren onder de 18 jaar leeft in een huishouden zonder inkomen in Ukkel. Dit percentage ligt lager dan dat van het Gewest⁽¹⁰⁾.

(10) Voor meer informatie zie pagina 80 van de "Welzijns- en Gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad" van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

3.2 Arbeidsmarkt

3.2.1 ACTIEVE BEVOLKING

Tabel 5: Activiteitsgraad⁽¹¹⁾ van de bevolking van Ukkel en het Brussels Gewest op 31/12/2007, naar geslacht en leeftijdscategorie.

	Ukkel			Brussels Gewest		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Activiteitsgraad	63,6	55,9	59,6	64,4	53,6	59,0
Activiteitsgraad van 15-24-jarigen	18,6	19,2	18,9	28,3	25,2	26,7
Activiteitsgraad van 25-49-jarigen	76,6	68,2	72,2	74,1	63,5	68,9
Activiteitsgraad van 50-64-jarigen	70,0	55,9	62,4	67,4	51,9	59,3
Activiteitsgraad 65-plussers	11,9	3,1	6,4	7,2	2,1	4,1

Bron: KBSZ (gegevens op 31/12/07).

De activiteitsgraad in Ukkel (59,6 %) ligt in de buurt van die van het Brussels Gewest (59,0 %). Hij ligt hoger dan het gewestelijke gemiddelde voor de 25-plussers maar veel lager voor de 15-24-jarigen. Een lage activiteitsgraad bij de groep van 15 tot 24 jaar kan erop wijzen dat ze meer hoger onderwijs volgen. De activiteitsgraad bedraagt 18,9 %, tegenover 26,7 % in het Brussels Gewest.

(11) De activiteitsgraad is het aandeel van de bevolking tussen 15 en 64 jaar dat actief is op de arbeidsmarkt (werkend en werkzoekend) ten opzichte van de totale bevolking tussen 15 en 64 jaar.

3.2 Arbeidsmarkt

3.2.2 WERKZOEKENDEN

Tabel 6: Werkloosheidsgraad en kenmerken van werkzoekenden in Ukkel en het Brussels Gewest op 01/01/2008, naar geslacht.

	Ukkel			Brussels Gewest		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Werkloosheidsgraad	10,5	13,3	11,9	17,8	20,5	19,0
Werkloosheidsgraad van min 25-jarigen	24,0	23,1	23,6	29,8	33,7	31,7
Werkloosheidsduur						
< 1 jaar	42,3	38,5	40,2	38,1	36,6	37,4
1 tot 2 jaar	16,2	15,0	15,5	16,4	15,9	16,2
2 tot 5 jaar	25,1	25,7	25,5	26,2	26,3	26,3
5 jaar en +	16,5	20,8	18,8	19,2	21,2	20,2
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aandeel werkzoekenden naar leeftijd						
< 25 jaar	14,6	11,5	12,9	14,8	16,5	15,6
25-49 jaar	65,7	66,8	66,3	69,0	68,7	68,8
50 jaar en +	19,7	21,7	20,8	16,2	14,9	15,6
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aandeel werklozen naar nationaliteit						
Belgen	79,0	78,9	78,9	67,3	72,6	69,9
EU (excl. Belgen)	12,1	13,4	12,8	10,5	11,5	11,0
Niet EU	8,9	7,7	8,3	22,2	16,0	19,1
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: NBB, FOD Economie – ADSEI, ACTIRIS, Steunpunt-WSE, Berekeningen Observatorium voor de Werkgelegenheid, Actiris.

De werkloosheidsgraad in Ukkel (11,9 %) ligt veel lager dan in het Gewest (19,0 %), ook voor de -25 jarigen (23,6 % tegenover 31,7 %). De werklozen in Ukkel vertonen de neiging om minder lang werkloos te blijven dan in het Gewest. Op 1 januari 2008 was 40,2 % van de werklozen minder dan een jaar werkloos (tegenover 37,4 % voor het Gewest) en was 18,8 % al meer dan 5 jaar werkloos (tegenover 20,2 %). De werklozen in Ukkel zijn ouder dan in het Gewest.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.1 GEMIDDELD EN MEDIAAN INKOMEN

Tabel 7: Gemiddeld en mediaan inkomen in euro per jaar, per inwoner en per aangifte, Ukkel, Brussels Gewest en België, inkomens 2006.			
	Gemiddeld inkomen per inwoner (2006)	Gemiddeld inkomen per aangifte (2006)	Mediaan inkomen per aangifte (2006)
Ukkel	€ 15 517	€ 30 357	€ 19 103
Brussels Gewest	€ 11 988	€ 22 516	€ 15 932
België	€ 14 173	€ 24 949	€ 18 833

Bron: FOD Economie – ADSEI, Fiscale statistieken 2007 (inkomens 2006).

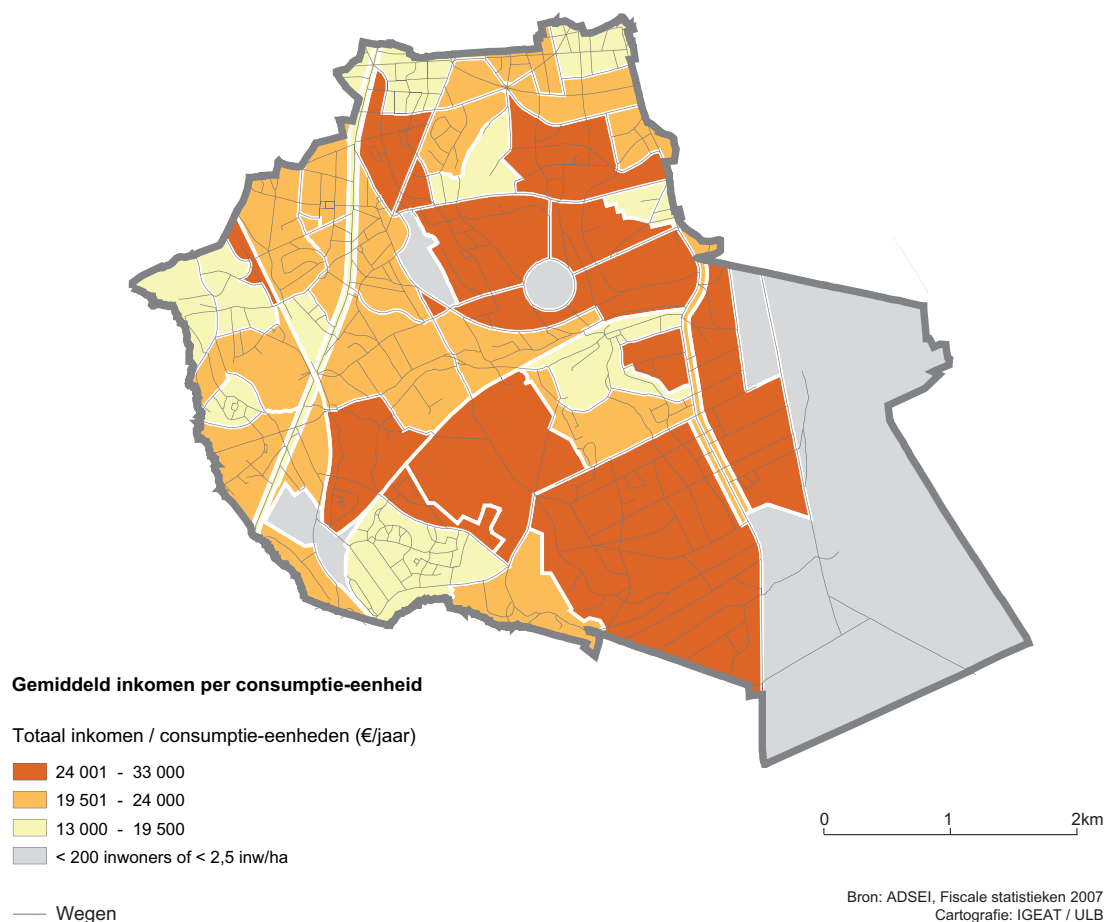
Het gemiddelde inkomen per inwoner is het totale inkomen gedeeld door de totale bevolking. Het gemiddelde inkomen per aangifte is het totale inkomen gedeeld door het aantal fiscale aangiften. Het mediane inkomen is het inkomen dat de bevolking precies in twee verdeelt: de helft van de bevolking heeft een inkomen hoger dan het mediane inkomen, de andere helft een lager.

Het gemiddelde inkomen in Ukkel ligt ruim boven het gewestelijke gemiddelde. Hetzelfde geldt voor het mediane inkomen⁽¹²⁾. De inkomens zijn ook hoger dan in het land.

(12) Voor meer informatie zie de Welzijnsbarometer van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

3.3 Inkomen en inkomensbron

Kaart 5: Gemiddeld inkomen per consumptie-eenheid per statistische buurt in Ukkel, inkomens 2006.

Het gemiddelde inkomen per consumptie-eenheid werd berekend door het aangegeven totaal inkomen te vergelijken met het aantal consumptie-eenheden in de wijk. De consumptie-eenheden herevalueren de bevolking rekening houdend met de huishoudensstructuur, aangezien deze een invloed heeft op de structuur van de uitgaven. De consumptie-eenheden worden als volgt gedefinieerd: de eerste volwassene van een huishouden

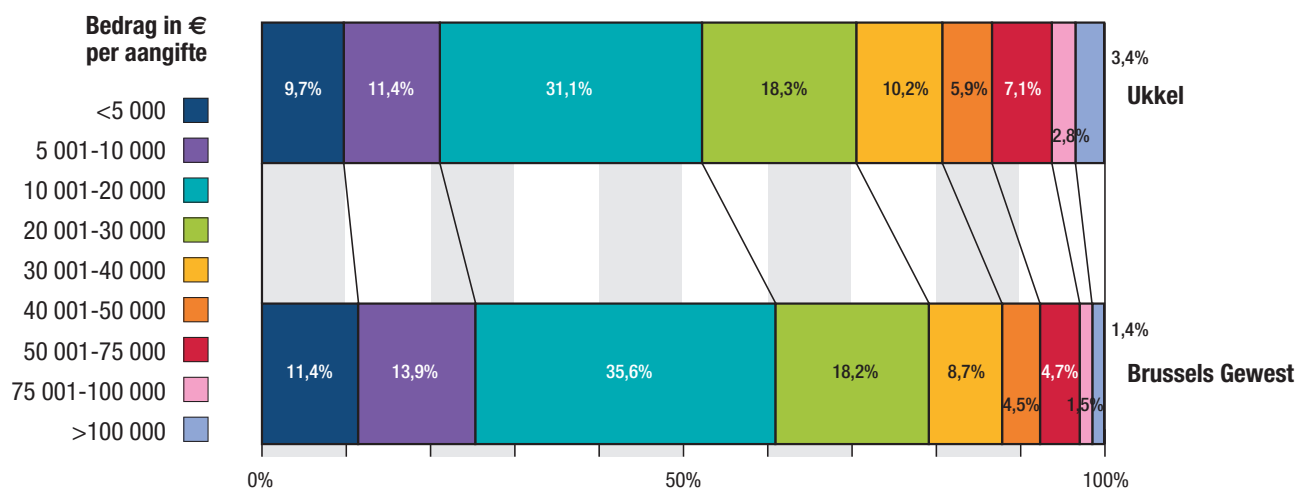
geldt als 1 consumptie-eenheid, de andere volwassenen als 0,5 en de kinderen jonger dan 13 jaar als 0,3.

Het maximuminkomen bedraagt € 32 299/jaar voor de buurt “A342-Vronerode” en het minimuminkomen bedraagt € 13 398/jaar, voor de buurt “A02-Alseberg-Noord”.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.2 INKOMENSKLASSEN

Figuur 6: Samenstelling van het gezamenlijk belastbaar inkomen naar inkomensklasse, per aangifte, Ukkel en het Brussels Gewest, 2005.

Bron: FOD Economie - ADSEI, Fiscale statistieken 2006 (inkomens 2005).

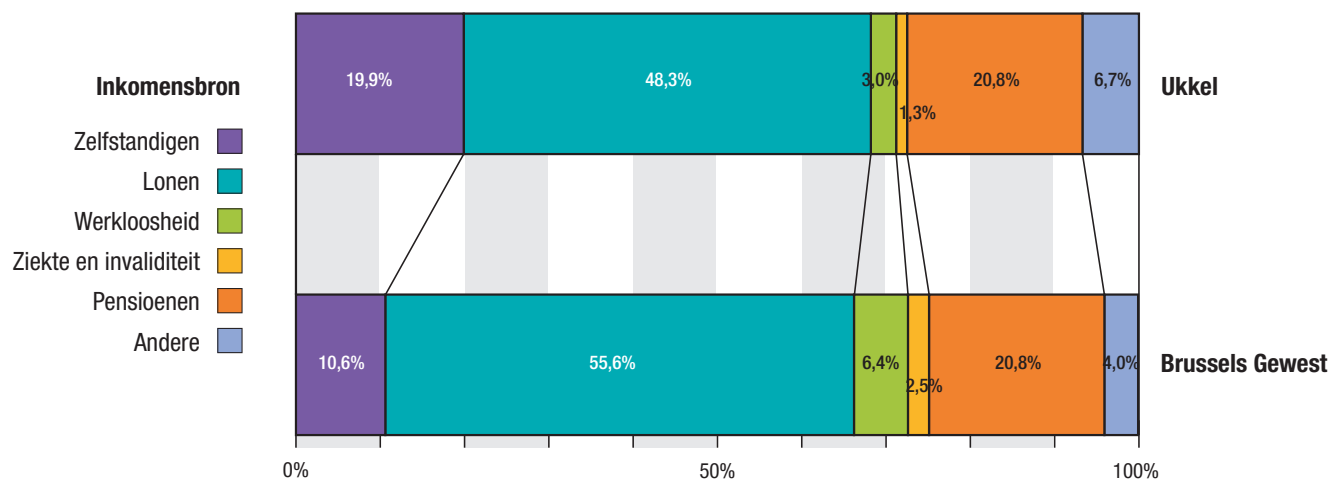
Ukkel is een gemeente met bewoners uit de middenklasse tot de hogere klasse.

Het aandeel lage inkomens (< € 10 000 per aangifte) is kleiner in Ukkel in het Brussels Gewest, en het aandeel hoogste inkomens (> € 75 000 per aangifte) is er veel groter (respectievelijk 22,1 % en 6,2 % tegenover 25,3 % en 2,9 %).

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.3 INKOMENSBRON

Figuur 7: Samenstelling van het gezamenlijk belastbaar inkomen, Ukkel en het Brussels Gewest, 2005.

Bron: FOD Economie - ADSEI, Fiscale statistieken 2006 (inkomens 2005).

De inkomens uit lonen (48,3 %) nemen er een kleiner deel voor hun rekening dan in het Gewest (55,6 %). Het aandeel inkomens van zelfstandigen ligt er tweemaal zo hoog als in het Gewest (19,9 % tegenover 10,6 %). Het aandeel pensioeninkomens is gelijk aan het gewestelijke gemiddelde (20,8 %).

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.4 PERSONEN DIE LEVEN VAN EEN MINIMUM- OF VERVANGINGSINKOMEN

Tabel 8: Aantal en aandeel personen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen in 2008 in Ukkel en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

	Ukkel		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Jongeren (18-25 jaar)	6 464	100,0	93 462	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	243	3,8	7 177	7,7
Werkloosheidsuitkering	276	4,3	8 264	8,8
Uitkering voor mensen met een handicap	25	0,4	516	0,6
Totaal aantal jongeren met een uitkering	544	8,4	15 957	17,1
Actieve bevolking (18-64 jaar)	47 073	100,0	667 026	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	909	1,9	20 385	3,1
Werkloosheidsuitkering	4 237	9,0	91 409	13,7
Uitkering voor mensen met een handicap	559	1,2	11 198	1,7
Totaal aantal mensen op actieve leeftijd met een uitkering	5 705	12,1	122 992	18,4
Ouderen (≥ 65 jaar)	14 682	100,0	152 045	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	38	0,3	1 349	0,9
Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)	720	4,9	17 256	11,3
Uitkering voor mensen met een handicap	406	2,8	8 155	5,4
Totaal aantal ouderen met een uitkering	1 164	7,9	26 760	17,6

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – januari 2008, RVA, FOD Sociale Zekerheid, Rijksdienst voor Pensioenen 2008.

12,1 % van de actieve bevolking en 8,4 % van de jongeren in Ukkel leven van een vervangingsinkomen, dit is veel minder dan in het Brussels Gewest. Het aandeel van de bevolking dat moet rondkomen met een OCMW-inkomen of met een vervangingsinkomen is lager in Ukkel dan in het Gewest. 7,9 % van de ouderen heeft recht op een inkomensgarantie, een invaliditeitsuitkering, een leefloon of een equivalent leefloon.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.5 GERECHTIGDEN OP EEN INKOMEN VAN HET OCMW

Tabel 9: Aantal gerechtigden op het leefloon en equivalent leefloon op 31/12/2007 in Ukkel en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

	Ukkel				Brussels Gewest			
Leeftijd	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking
<18	4	1	5	14 977	42	31	73	229 420
18-24	197	40	237	6 464	5 791	1 355	7 146	93 462
25-49	297	140	437	26 200	11 211	3 908	15 119	411 019
50-64	188	25	213	14 409	4 553	666	5 219	162 545
≥65	27	7	34	14 682	1 103	232	1 335	152 045
Totaal	713	213	926	76 732	22 700	6 192	28 892	1 048 491

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – december 2007, ADSEI: Rijksregister (bevolking op 01/01/2008).

Tabel 10: Aandeel gerechtigden op het leefloon en equivalent leefloon op 31/12/2007 in Ukkel en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

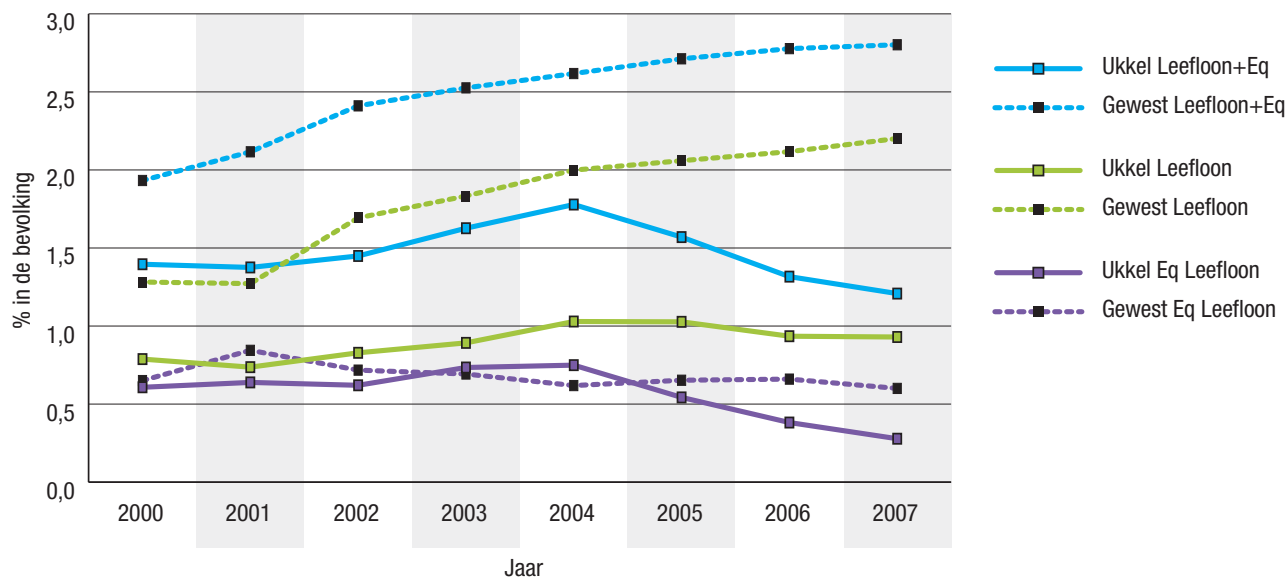
	Ukkel				Brussels Gewest			
Leeftijd	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking
<18	0,0	0,0	0,0	100 %	0,0	0,0	0,0	100 %
18-24	3,0	0,6	3,7	100 %	6,2	1,4	7,6	100 %
25-49	1,1	0,5	1,7	100 %	2,7	1,0	3,7	100 %
50-64	1,3	0,2	1,5	100 %	2,8	0,4	3,2	100 %
≥65	0,2	0,0	0,2	100 %	0,7	0,2	0,9	100 %
Totaal	0,9	0,3	1,2	100 %	2,2	0,6	2,8	100 %

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – december 2007, ADSEI: Rijksregister (bevolking op 01/01/2008).

Eind 2007 had 1,2 % van de bevolking van Ukkel een leefloon (of equivalent leefloon), wat tweemaal minder is dan het gewestelijke gemiddelde (2,8 %). De leeftijdscategorie van 18 tot 24 jaar is hier proportioneel het meest vertegenwoordigd, maar minder in Ukkel dan in het Brussels Gewest.

3.3 Inkomen en inkomensbron

Figuur 8: Evolutie van het aandeel gerechtigden op het leefloon of equivalent leefloon in Ukkel en het Brussels Gewest tussen 2000 en 2007.

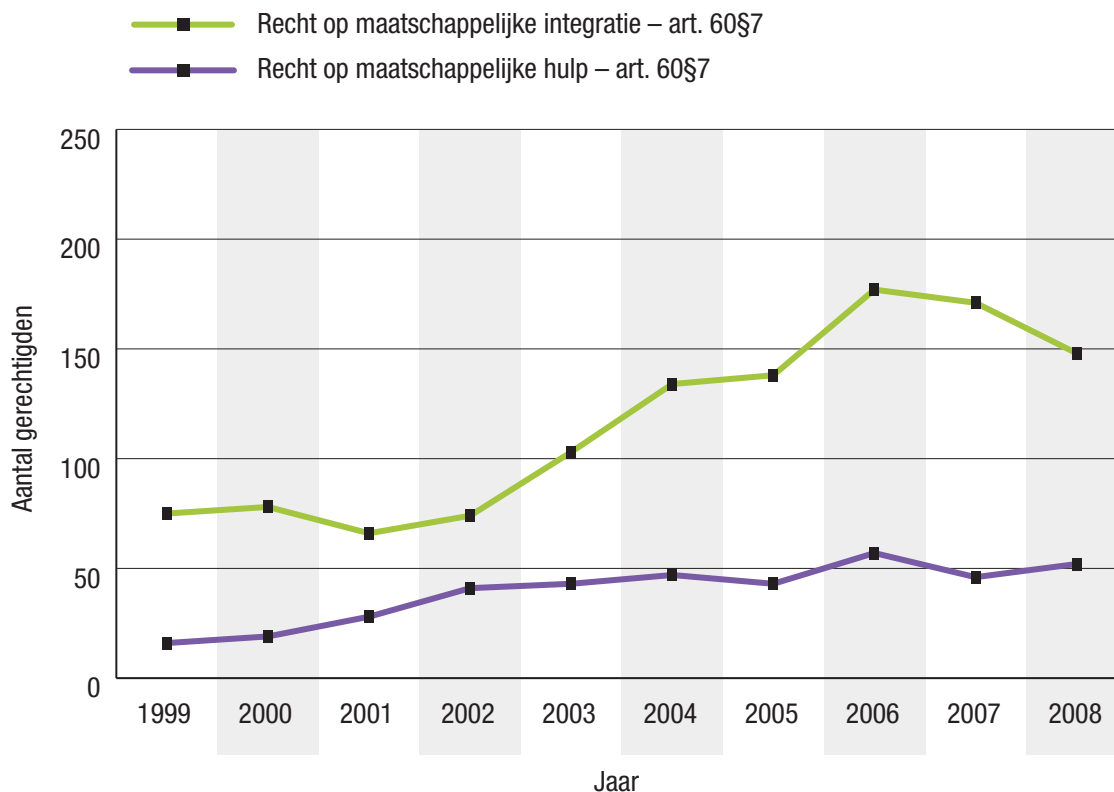
Bron: POD Maatschappelijke Integratie, gegevens op 31/12/2007, FOD Economie - ADSEI, Rijksregister.

Tussen 2004 en 2005 lijkt het aandeel personen die recht hebben op een inkomen van het OCMW in Ukkel zich te stabiliseren, terwijl het in het Brussels Gewest gestaag toeneemt.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.6 TEWERKSTELLINGSMAATREGELEN

Figuur 9: Aantal mensen tewerkgesteld overeenkomstig artikel 60§7 in het OCMW van Ukkel tussen 1999 en 2008.

Bron: POD Maatschappelijke Integratie.

Sinds 2006 is het aantal via artikel 60§7 tewerkgestelde personen in Ukkel gedaald. Zowel rechthebbenden op maatschappelijke integratie als rechthebbenden op maatschappelijke dienstverlening kunnen door het OCMW worden tewerkgesteld in het kader van artikel 60.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.7 MENSEN MET EEN LAAG INKOMEN (RVV EN OMNIO)

Tabel 11: Aantal rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging (RVV of OMNIO) en hun personen ten laste op 01/01/2008 in Ukkel, naar leeftijdscategorie.

Ukkel	Aantal gerechtigden				Aantal personen ten laste			
	<20	20-64	≥65	totaal	<20	20-64	≥65	totaal
WIGW	24	564	1 555	2 143	229	155	138	522
OCMW	13	755	26	794	498	189	14	701
IGO	0	9	553	562	10	24	41	75
Mensen met een handicap	0	506	312	818	130	93	39	262
Kinderen met verhoogde kinderbijslag	47	6		53	1	2		3
Gerechtigde van ≥ 50 jaar en werkzoekend ≥ 1 jaar		478	7	485	112	116	8	236
OMNIO	166	234	2	402				
Totaal aantal gerechtigden	250	2 552	2 455	5 257	980	579	240	1 799
Totale bevolking KBSZ	16 696	45 214	14 680	76 590	16 696	45 214	14 680	76 590

Bron: KBSZ 2008.

Tabel 12: Aandeel rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging (RVV of OMNIO) en hun personen ten laste op 01/01/2008 in Ukkel, naar leeftijdscategorie.

Ukkel	% gerechtigden in de bevolking				% personen ten laste in de bevolking			
	<20	20-64	≥65	totaal	<20	20-64	≥65	totaal
WIGW	0,1	1,2	10,6	2,8	1,4	0,3	0,9	0,7
OCMW	0,1	1,7	0,2	1,0	3,0	0,4	0,1	0,9
IGO	0,0	0,0	3,8	0,7	0,1	0,1	0,3	0,1
Mensen met een handicap	0,0	1,1	2,1	1,1	0,8	0,2	0,3	0,3
Kinderen met verhoogde kinderbijslag	0,3	0,0		0,1	0,0	0,0		0,0
Gerechtigde van ≥ 50 jaar en werkzoekend ≥ 1 jaar		1,1	0,0	0,6	0,7	0,3	0,1	0,3
OMNIO	1,0	0,5	0,0	0,5				
Totaal aantal gerechtigden	1,5	5,6	16,7	6,9	5,9	1,3	1,6	2,3
Totale bevolking KBSZ	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Bron: KBSZ 2008.

Het aantal rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging en hun personen ten laste is een indicator van het aantal personen dat in gezinnen met een laag inkomen leeft.

9,2 % van de bevolking van Ukkel heeft (rechtstreeks of onrechtstreeks) recht op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging, als gezinshoofd of als

persoon ten laste. Dit is veel minder dan in het Brussels Gewest⁽¹³⁾ (17,2 %). Ukkel telt minder inwoners die recht hebben op steun van het OCMW (1,9 %), "IGO" (0,8 %), oudere werklozen (0,9 %), WIGW (3,5 %) en personen met een handicap (1,4 %) dan het gemiddelde van het Gewest (respectievelijk 4,9 %, 1,0 %, 2,0 %, 5,1 % en 2,2 %).

(13) Pour la Région, voir le Tabel 7 du Baromètre social de 2008 à la page 16.

4. GEZONDHEID

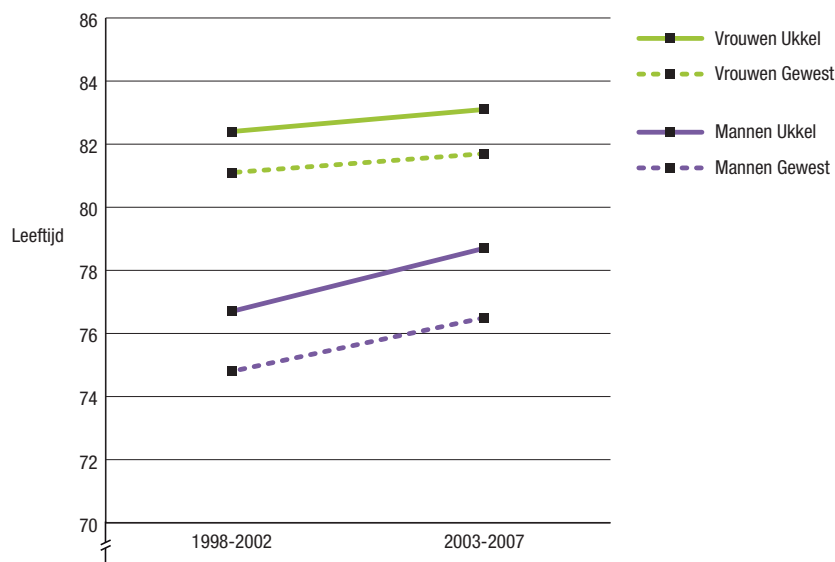
Van een aantal gezondheidsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg het onderwerp “Sterftecijfer” onder het thema “Gezondheid”, maar ook “Leeftijdsstructuur” onder het thema “Demografie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.1 LEVENSV ERWACHTING

Figuur 10: Evolutie van de levensverwachting in Ukkel en het Brussels Gewest, naar geslacht.

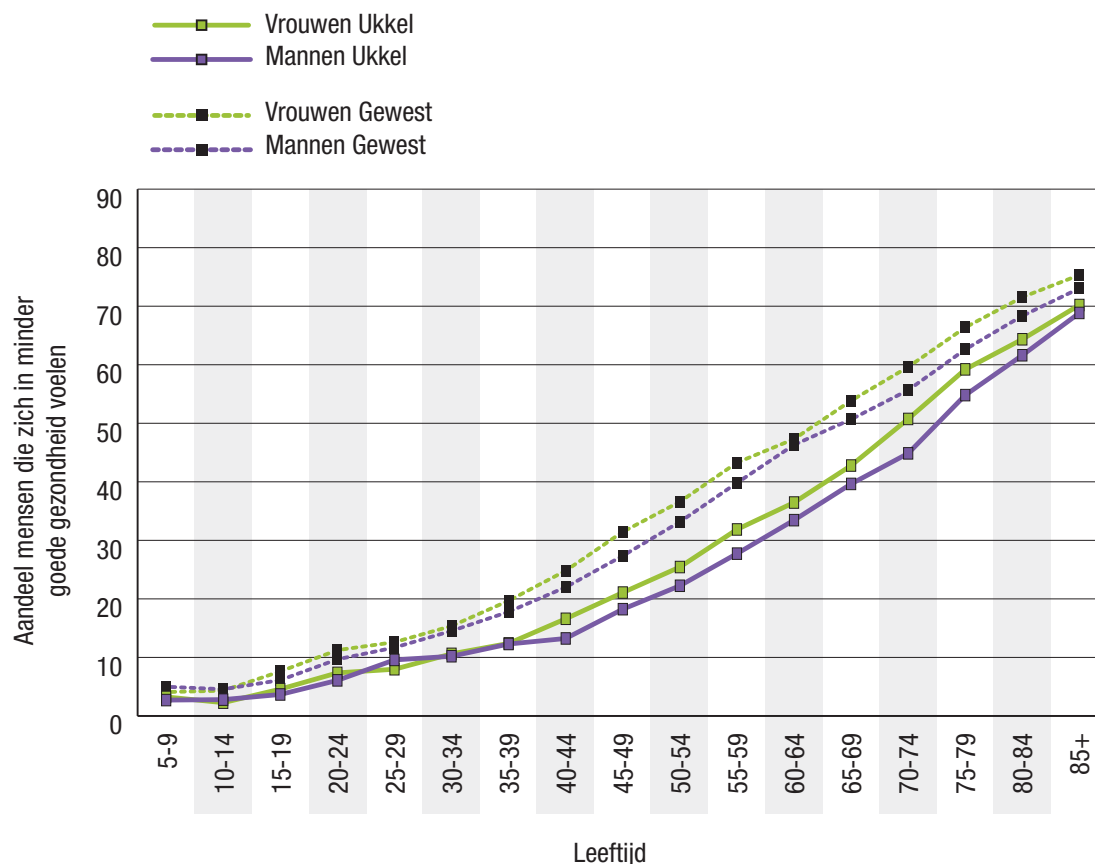
Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De levensverwachting in Ukkel ligt hoger dan het gemiddelde van het Gewest en die van de vrouwen ligt nog hoger dan die van de mannen. De levensverwachting van mannen neemt sterker toe dan die van vrouwen, en dit zowel in Ukkel (respectievelijk +2,0 jaar tegenover +0,7 jaar) als in het Brussels Gewest (respectievelijk +1,7 jaar tegenover +0,6 jaar).

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.2 SUBJECTIEVE GEZONDHEID

Figuur 11: Inschatting van de eigen gezondheid in Ukkel en het Brussels Gewest, naar leeftijd en geslacht.

Bron: Algemene socio-economische enquête 2001, berekeningen Patrick Deboosere (VUB Interface Demography).

De bevolking van Ukkel vindt vaker dat haar gezondheid bevredigend is dan de bevolking in het Gewest. De mannen denken in nog betere gezondheid te verkeren dan de vrouwen.

De gezondheidsperceptie wordt gebruikt als een indicator van de algehele gezondheid van de bevolking. Dit gegeven lijkt

een goede maatstaf zowel voor verkennende studies als voor beleidsplanning. Daarom werden de gegevens van de algemene socio-economische enquête 2001 over de gezondheidsperceptie in detail geanalyseerd in de "Gezondheids- en welzijnsatlas van Brussel-Hoofdstad" (hoofdstuk 9).

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.3 STERFTE

Tabel 13: Belangrijkste doodsoorzaken voor alle leeftijden in Ukkel, voor de periode 2003-2007 en vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisering ⁽¹⁴⁾ voor leeftijd.

	Mannen			Vrouwen		
	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest
Cardiovasculaire aandoeningen	513	298,7	-20 %	789	388,6	-16 %
Kanker	450	262,0	-18 %	540	265,9	-4 %
Ademhalingsziekten	229	133,4	-17 %	275	135,4	-11 %
Ziekten ademhalingsorganen	81	47,2	-15 %	105	51,7	+3 %
Infectieuze en parasitaire aandoeningen	48	28,0	-20 %	90	44,3	-6 %
Uitwendige doodsoorzaken	123	71,6	-5 %	134	66,0	+6 %
Ongevallen	61	35,5	-10 %	83	40,9	-5 %
Zelfmoord	49	28,5	+17 %	37	18,2	+46 %
Totaal	1 658	965,5	-16 %	2 330	1 147,4	-10 %

Enkel de doodsoorzaken die tijdens de periode 2003-2007 meer dan 20 overlijdens tellen, zijn opgenomen in deze tabel.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn.

Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Ukkel bedraagt het sterftecijfer voor alle leeftijden 966 per 100 000 voor mannen en 1147 per 100 000 voor vrouwen. Na standaardisering voor leeftijd is er een significante ondersterfte voor beide geslachten in vergelijking met het Gewest (-16 % voor mannen en -10 % voor vrouwen).

Na standaardisering voor leeftijd zien we een voor beide geslachten een significante ondersterfte als gevolg van cardiovasculaire aandoeningen en aandoeningen van de luchtwegen en bij mannen als gevolg van kanker. Er is daarentegen een significante oversterfte als gevolg van spijsverteringsaandoeningen bij vrouwen.

(14) Zie woordenlijst.

4.1 Algemene gezondheidstoestand

Tabel 13bis: Belangrijkste oorzaken van vroegtijdige sterfte in Ukkel, voor de periode 2003-2007 en vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisering voor leeftijd.

	Mannen			Vrouwen		
	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Vershil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Vershil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest
Long- en strottenhoofd kanker	44	30,4	-11,1 %	18	11,5	-34,1 %
Borstkanker (vrouwen)		0,0		44	28,1	+40,3 %
Ischemische hartziekten	26	18,0	-35,6 %			
Zelfmoord	37	25,6	+18,2 %	25	16,0	+43,4 %
Totaal	322	222,5	-20,7 %	250	159,8	-8,9 %

Enkel de doodsoorzaken die tijdens de periode 2003-2007 meer dan 20 overlijdens tellen, zijn opgenomen in deze tabel.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn.

Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

Source: Bulletins statistiques de décès, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn

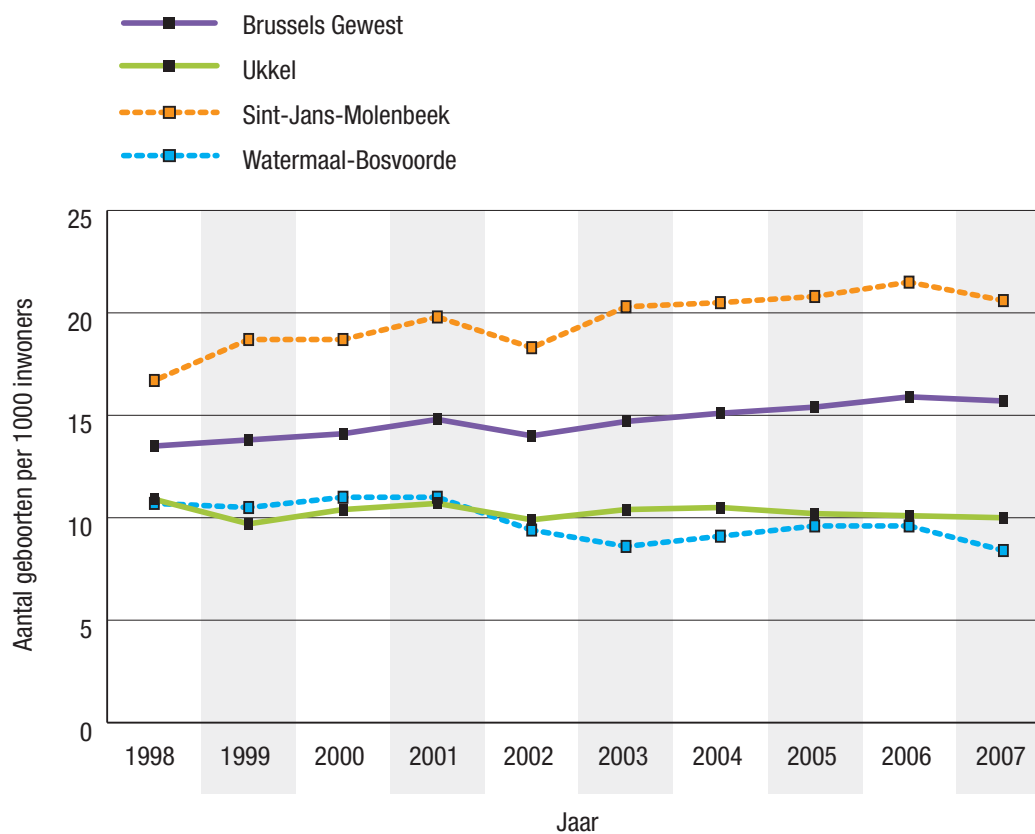
In Ukkel bedraagt de vroegtijdige sterfte (vóór 65 jaar) 223 per 100 000 voor mannen en 160 per 100 000 voor vrouwen. Na standaardisering voor leeftijd is het aandeel voor mannen (-20,7 %) aanzienlijk lager dan in het Brussels Gewest.

Na standaardisering voor leeftijd zien we bij vrouwen een significante oversterfte als gevolg van borstkanker en bij mannen een significante ondersterfte als gevolg van ischemische hartziekten.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.1 GEBOORTEN

Figuur 12: Evolutie van de geboortecijfers in Ukkel en het Brussels Gewest, 1998-2007.

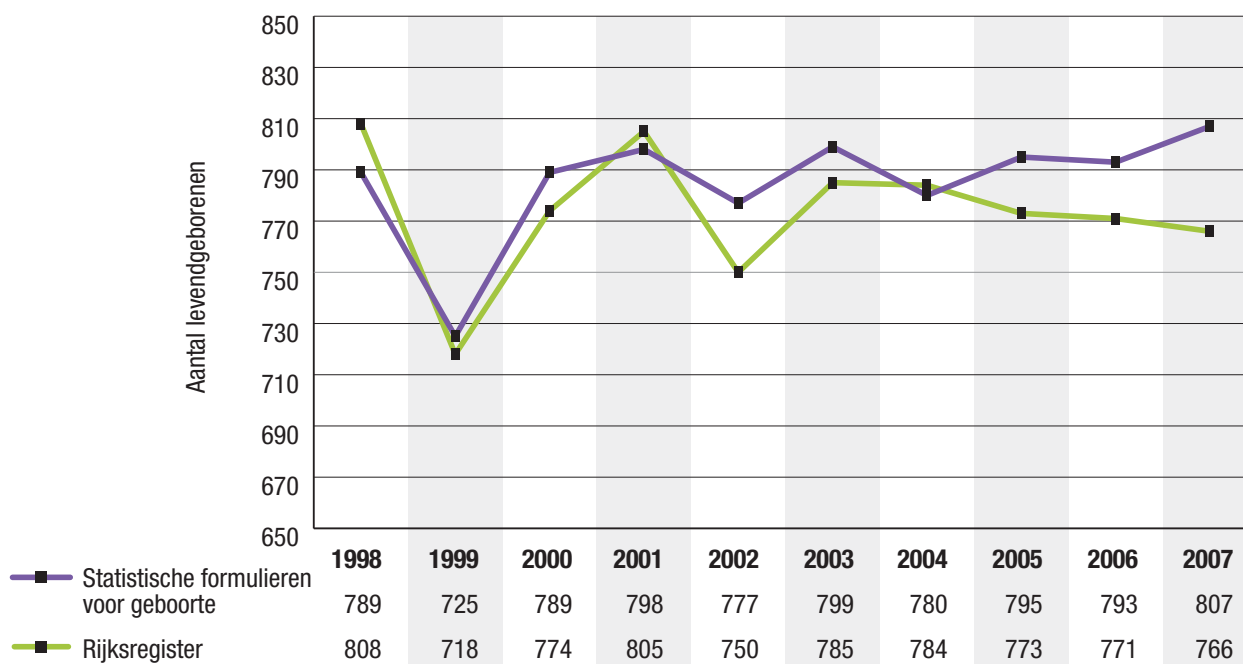

Bron: Statistische formulieren voor geboorten, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

Tussen 1998 en 2007 schommelt het absolute aantal levendgeborenen in Ukkel tussen periodes van lichte stijging en periodes van daling, terwijl het aantal voor het Gewest voortdurend stijgt. Het geboortecijfer daalt in Ukkel, maar stijgt in het Gewest.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

Figuur 13: Evolutie van het absoluut aantal levendgeborenen in Ukkel, 1998-2007 volgens twee verschillende bronnen.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn en ADSEI: Rijksregister.

Als officieel cijfer voor het aantal geboorten geldt het cijfer van het Rijksregister, dat samengesteld is op basis van het bevolkingsregister van de gemeenten.

Een andere informatiebron zijn de statistische formulieren voor geboorte, die worden ingevuld door de gezondheidswerkers en de diensten van de burgerlijke stand van de gemeente van geboorte. Deze bron houdt rekening met alle geboorten, ongeacht het verblijfsstatuut van de moeder. In de meeste gemeenten is het aantal via deze bron geregistreerde geboorten hoger dan het aantal geboorten geregistreerd door het Rijksregister. Niet-

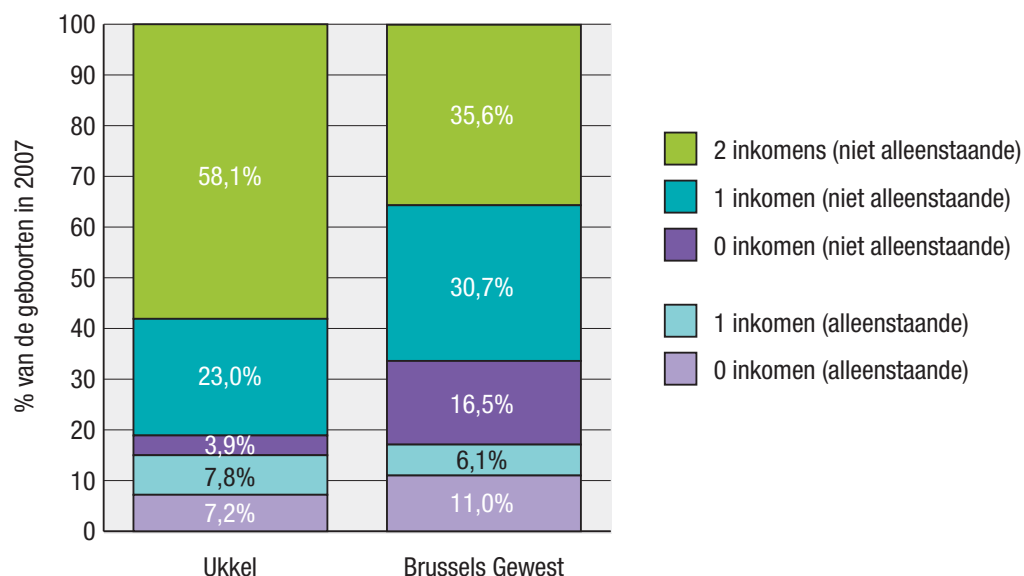
geregistreerde geboorten vinden we enerzijds bij kinderen van wie de moeder is ingeschreven in het Wachtregister en anderzijds in bijzondere situaties (diplomatiek personeel verbonden aan internationale instellingen, thuislozen, illegalen).

In Ukkel is het verschil tussen de twee informatiebronnen miniem, en zelfs omgekeerd, maar het aantal geregistreerde geboorten schommelt enorm. In 2007 werden er 41 geboorten meer geregistreerd in de statistische formulieren.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.2 KENMERKEN VAN DE BORELINGEN EN DE MOEDERS

Figuur 14: Sociale kenmerken van de huishoudens van de pasgeborenen in Ukkel en het Brussels Gewest op 01/01/2007.⁽¹⁵⁾

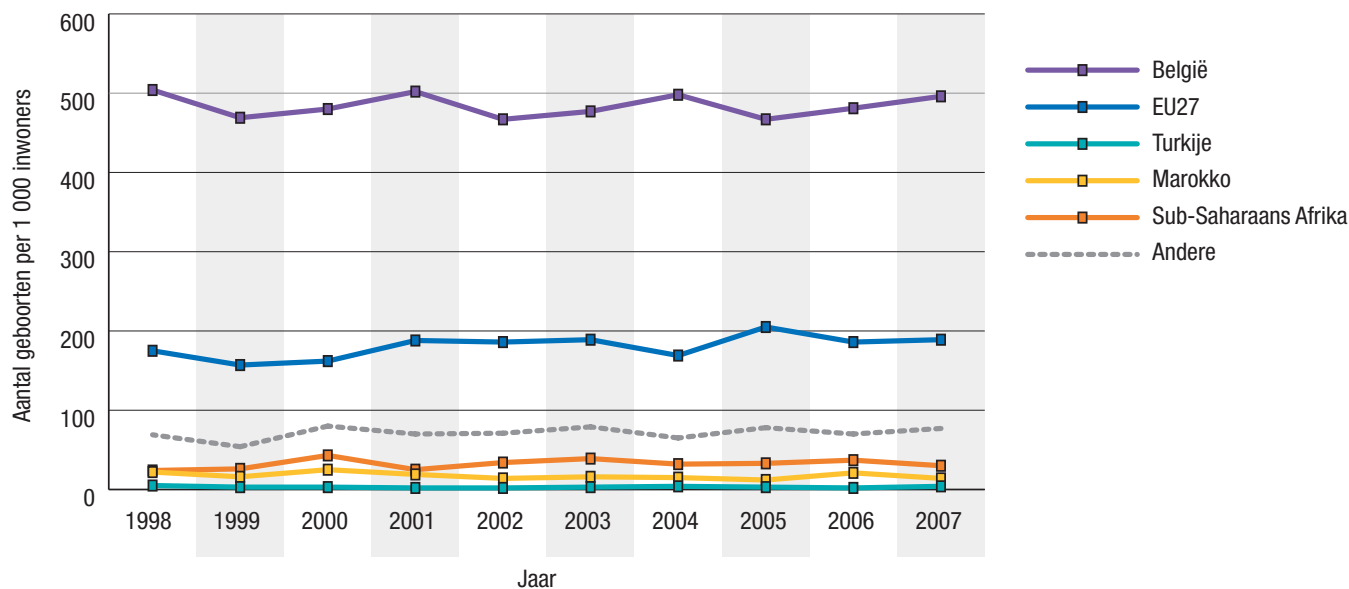
Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Ukkel worden de meeste kinderen (58,1 %) geboren in een huishouden met twee inkomens uit arbeid, dit is meer dan in het Gewest (35,6 %). Er worden minder kinderen geboren in een huishouden zonder inkomen (11,1 % tegenover 27,5 % in het Brussels Gewest) en er zijn minder geboorten bij alleenstaande moeders (15 % tegenover 17,1 % voor het Gewest). Het aandeel kinderen dat geboren wordt in een gezin zonder inkomen uit arbeid (al dan niet alleenstaand) wordt gebruikt als armoede-indicator.

(15) Een alleenstaand huishouden is een huishouden waar de moeder alleen woont op het moment van de geboorte.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

Figuur 15: Evolutie van de huidige nationaliteit van de moeder van de pasgeborenen in Ukkel, 1998-2007.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In 2007 werd in Ukkel 61 % van de kinderen geboren uit moeders met de Belgische nationaliteit en 23 % uit moeders met een Europese nationaliteit.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.3 GEZONDHEID VAN DE BORELINGEN EN DE MOEDERS

Tabel 14: Evolutie van de kenmerken van de geboorten en de moeders die in Ukkel en het Brussels Gewest wonen, 2003-2007.

	Aantal Ukkel	% Ukkel*	% Gewest*
	2003-2007	2003-2007	2003-2007
Meerlinggeboorten	148	3,7	3,5
Keizersneden	813	20,4	17,4
Ingeleide bevallingen	1 102	28,1	26,3
Vroeggeboorte (< 37 weken)	249	6,6	6,7
Ernstige vroeggeboorte (< 32 weken)	28	0,7	1,0
Laag geboortegewicht (< 2500g)	249	6,4	6,5
Moeders < 20 jaar	54	1,4	2,8
Moeders ≥ 40 jaar	208	5,2	4,0

* Per 100 levendgeboorten (vroeggeboorte of laag geboortegewicht) of totaal.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn. Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Ukkel liggen het aandeel keizersneden, ingeleide bevallingen en geboorten uit moeders van 40 jaar en ouder aanzienlijk hoger. Het aandeel geboorten uit moeders jonger dan 20 jaar ligt aanzienlijk lager.

4.2.4 FOETO-INFANTIELE STERFTE

Tabel 15: Evolutie van de perinatale, infantiele en foeto-infantiele mortaliteit bij geboorten bij moeders die wonen in Ukkel en het Brussels Gewest, 2003-2007.

	Aantal Ukkel	Ukkel per 1 000 geboorten	Gewest per 1 000 geboorten
	2003-2007	2003-2007	2003-2007
Perinatale mortaliteit (1)	27	6,8	7,2
Infantiele mortaliteit (2)	15	3,8	4,3
Foeto-infantiele mortaliteit (3)	33	8,3	9,2

(1) Overlijden voor de geboorte, vanaf 22 weken zwangerschap of 500g, of tijdens de eerste week na de geboorte (0-6 dagen na de bevalling), per 1 000 geboorten.

(2) Overlijden na de geboorte en voor de eerste verjaardag (tussen 0 en 364 levensdagen), per 1 000 levendgeboorten.

(3) Overlijden vanaf 22 weken zwangerschap tot de geboorte (criterium vanaf 1999, daarvoor 28 weken zwangerschap of 1 000g) of in de loop van het eerste levensjaar, per 1 000 geboorten.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De perinatale, infantiele en foeto-infantiele sterfte verschilt in Ukkel niet van die van het Gewest.

5. OPLEIDING

Van een aantal onderwijsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg het onderwerp “Kinderopvang” onder het thema “Sociaal-cultureel”, maar ook “Inschakeling op de arbeidsmarkt” onder het thema “Economie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

5.1 Schoolgaande bevolking in kleuteronderwijs

Tabel 16: Aantal leerlingen in het kleuteronderwijs in Ukkel en het Brussels Gewest, begin 2008.

	Ukkel	Brussels Gewest
Naar woonplaats	2 526	46 958
Naar plaats van onderwijs	4 078	51 041

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap 2007, Berekeningen: IGEAT-ULB.

Opmerkingen: de statistieken op de verblijfplaats hebben betrekking op de kinderen die in Ukkel wonen, ongeacht de gemeente waarin ze onderwijs volgen. Zij geven over het algemeen een vrij goed beeld van de realiteit in de gemeente.

De leerlingen die school lopen in scholen die niet door de Vlaamse en Franse Gemeenschap gesubsidieerd worden (meer bepaald de internationale scholen) zijn niet in deze cijfers opgenomen.

5.2 Schoolgaande bevolking in leerplichtonderwijs

Tabel 17: Aantal leerlingen in het leerplichtonderwijs in Ukkel en het Brussels Gewest, begin 2008.

		Naar woonplaats		
		Ukkel		Brussels Gewest
Onderwijsniveau	Onderwijsvorm	Aantal	% in onderwijsniveau	% in onderwijsniveau
Lager onderwijs	Lager onderwijs	4 111	96,4	94,8
	Bijzonder lager onderwijs	154	3,6	5,2
	Totaal lager onderwijs	4 265	100,0	100,0
Secundair onderwijs 1	Secundair onderwijs	1 389	100,0	100,0
Secundair onderwijs 2	ASO	1 041	69,2	51,2
	TSO	282	18,8	24,5
	BSO	181	12,0	24,3
	Totaal	1 504	100,0	100,0
Secundair onderwijs 3	ASO	837	64,7	45,9
	TSO	324	25,1	30,9
	BSO	132	10,2	23,2
	Totaal	1 293	100,0	100,0
Buitengewoon secundair onderwijs	Buitengewoon secundair onderwijs	104	100,0	100,0
Secundair onderwijs 4	BSO	28	100,0	100,0
Totaal aantal leerlingen		8 583	-	-

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap 2007, Berekeningen: IGEAT-ULB.

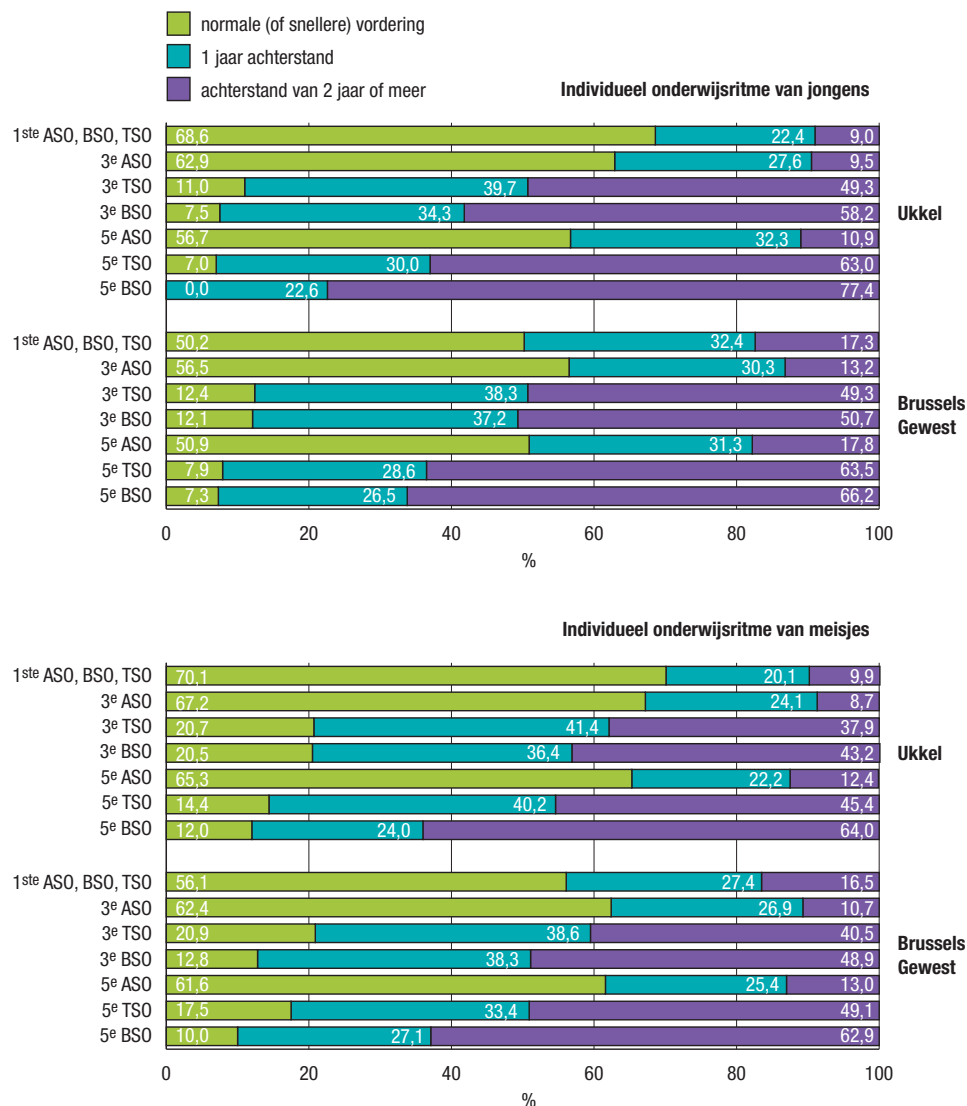
Het secundair niveau 1 omvat de leerlingen in de eerste twee jaar van het secundair onderwijs. Secundair niveau 2 omvat de leerlingen in het derde en vierde jaar. Secundair niveau 3 omvat de leerlingen van het vijfde en zesde jaar. Niveau 4 omvat het zevende jaar van het secundair beroepsonderwijs.

Vergeleken met het gemiddelde van het Gewest vertonen de leerlingen van het secundair onderwijs die in Ukkel wonen meer de neiging om voor het algemeen secundair onderwijs te kiezen, en minder voor het beroepsonderwijs.

De gemeente telt 8 583 schoolgaande leerlingen, met andere woorden leerlingen die in de gemeente wonen en het leerplichtonderwijs volgen. Opgelet, een leerling die in een andere gemeente woont, kan naar school gaan in Ukkel en omgekeerd.

5.3 Onderwijsritme in leerplichtonderwijs

Figuur 16: Onderwijsritme van leerlingen van het secundair onderwijs (eerste, derde en vijfde jaar) woonachtig in Ukkel en het Brussels Gewest, naar geslacht en onderwijsvorm, schooljaar 2007-2008.

“Normale vordering” betekent dat de leerling ofwel op zijn tijd vooruit is, ofwel in het theoretische jaar zit waarin hij op zijn leeftijd geacht wordt te zitten.

Bij de leerlingen van het 1e jaar van het secundair onderwijs, alle richtingen samen, had in 2007-2008 bijna 70 % van de in Ukkel wonende kinderen “een normale vordering” (meer dan in het Brussels Gewest), iets meer dan 20 % heeft één jaar achterstand (minder dan in het Gewest) en 9 % tot 10 % heeft twee of meer jaar achterstand (tegenover meer dan 15 % in het Gewest). Over het algemeen hebben leerlingen die in Ukkel wonen vaker “een normale vordering” dan in het Gewest.

In 2001⁽¹⁶⁾ waren er verhoudingsgewijs minder jongeren die niet voortstudeerden en geen diploma hoger secundair onderwijs hadden (43,2 % van de 18-24-jarigen niet-studerenden) dan in de 19 gemeenten samen (47,7 %).

(16) Socio-economische enquête 2001.

6. HUISVESTING EN LEEFOMGEVING

Van een aantal huisvestingsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen “Oppervlakte van een woning”, “Type woning”, “Evolutie van het woningbestand”, “Eigendomsstructuur” en “Sociale woningbestand” onder het thema “Huisvesting”, maar ook “Ouderdom van de bebouwing” en “Structuur van de bebouwing” onder het thema “Morfologie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

Tabel 18: Kenmerken van de woningen in Ukkel en het Brussels Gewest.

	Ukkel	Brussels Gewest
Aandeel huishoudens dat in een appartement woont (%) - 2001	60,2	71,2
Gemiddelde oppervlakte per woning (m ²) - 2001	86,8	74,4
Aantal woonvertrekken per bewoner (n) - 2001	2,2	1,9
Aandeel koopwoningen (%) - 2001	51,6	41,5
Aandeel huurwoningen (%) - 2008	45	58,6
Aandeel sociale woningen (woning/100 huishoudens) - 2007	4,5	7,8
Aandeel woningen met basiscomfort (%) - 2001	94,3	90,8
Aandeel woningen gebouwd voor 1961 (%) - 2001	57,8	63,0
Gemiddelde maandelijkse huur (€) - 2008	703	553
Gemiddelde maandelijkse huur van woningen met 1 kamer (€) - 2008	514	471
Gemiddelde maandelijkse huur van woningen met 2 kamers (€) - 2008	710	591
Aandeel “niet-natuurlijke zones” (%) - 2006	29,6	46,5

Bron: FOD Economie – ADSEI (Socio-economische enquête 2001); Observatorium van de huurprijzen 2008; IGEAT 2006

Het aandeel huishoudens dat in een appartement woont is in Ukkel veel kleiner dan het gewestelijke gemiddelde (60,2 % tegenover 71,2 %) en het aandeel sociale woningen ligt eveneens lager dan in het Gewest (4,5 % tegenover 7,8 %). De gemiddelde huurprijs van een huurwoning bedraagt er € 703. Over het algemeen zijn de woningen er beter uitgerust (94,3 % heeft basisvoorzieningen, dit wil zeggen, een badkamer, stromend water en een toilet in huis). De omgeving is zeer

groen (slechts 29,6 % van het gemeentelijke grondgebied is niet natuurlijk tegenover 46,5 % voor het Gewest, de rest wordt ingenomen door groene ruimten, tuinen of doordringbare oppervlakken⁽¹⁷⁾).

(17) Zie referentiekaart.

7. WOORDENLIJST

‰ = per 1 000

19de eeuwse gordel: de verstedelijkte gordel uit de 19de eeuw omvat de wijken van de eerste kroon, waar de verstedelijking vooral in de tweede helft van de 19de eeuw plaatsvond. Tot deze gordel behoren ook de oudste wijken van de tweede kroon: de uitbreidingen van de vroegere voorsteden en de tussenruimten die het dichtst bij de Vijfhoek gelegen zijn. In tegenstelling tot de eerste kroon reikt de 19de-eeuwse gordel niet tot aan de militaire lanen (in het oosten) of het ringspoor (in het westen).

Activiteitsgraad: het aandeel van de bevolking op beroepsleeftijd (tussen 18 en 64 jaar) die werkt of op zoek is naar werk. De activiteitsgraad wordt dus gedefinieerd door de verhouding (werknemers + werklozen)/(bevolking 18-64 jaar).

Afhankelijkheidsindex: verhouding tussen de bevolking die zich in de meest afhankelijke leeftijdscategorieën (0-19 jaar en 65 jaar en ouder) bevindt en de bevolking die het meest waarschijnlijk een beroepsactiviteit uitoefent (20 tot 64 jaar), uitgedrukt in percentage.

Arme sikkels: zone waar al meerdere decennia een concentratie van de op economisch vlak meest kansarme bevolkingsgroepen woont, bestaande uit de wijken in het noorden en het westen van de eerste kroon, die behoren tot de armste wijken van het Brussels Gewest en die een sikkels vormen rond het stadscentrum. De wijken van deze zone zijn:

- binnen de Vijfhoek, het westen van de Noord-Zuidverbinding en de Marollen;
- het oosten van Anderlecht (Kuregem) en Laag-Molenbeek (tussen de spoorlijn en het kanaal);
- in het noorden de gemeente Sint-Joost, het westen van Schaarbeek, Laken en de industriële zones langs het kanaal;
- in het zuiden, de lage gedeelten van Sint-Gillis en Vorst.

Voor meer details, zie “Ruimtelijke structuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”.

Bel-etagewoning: aanpalende woning, typisch voor de periode na de Tweede Wereldoorlog, waarvan de garage en de inkomhal beneden, de living en de keuken op de eerste verdieping (= bel-etage) en de slaapkamers en de badkamer op de tweede verdieping zijn gelegen.

Buitenlandse origine (bevolking van): verwijst naar de bevolking die met een andere dan de Belgische nationaliteit is geboren of waarvan de ouders afkomstig zijn uit de immigratie.

Diploma hoger onderwijs: verwijst naar een universitair diploma (korte en lange type) of een diploma van het niet-universitair hoger onderwijs (korte en lange type).

Emigratie: verwijst naar het verlaten van een gebied door mensen uit dat gebied en hun verplaatsing naar een ander gebied om er te wonen en te werken.

Gemiddeld inkomen: som van de inkomens van alle huishoudens van een gebied gedeeld door het aantal huishoudens van datzelfde gebied.

Gentrificatie: proces dat verwijst naar de vervanging van de bevolking in vervallen historische wijken met een kansarme bevolking door een meer welgestelde bevolking, vaak jongvolwassenen zonder kinderen en met een hogere culturele en/of economische status (bijvoorbeeld: de Docks in Londen, de Antoine Dansaertstraat in Brussel).

Index van intensiteit van de veroudering: het aandeel 80-plussers bij de 65-plussers. Hoe hoger dit aandeel, hoe intenser de veroudering.

Indicator: evaluatie-instrument, vaak statistisch, waarmee een situatie of een trend op redelijk objectieve manier in tijd en ruimte kan worden gemeten. Een indicator meet maar zelden rechtstreeks de complexiteit van een fenomeen. De statistische indicatoren wijzen vaak op uitingen van dit fenomeen, op de sporen die het nalaat en de gevolgen die het veroorzaakt.

IGO: Inkomensgarantie voor ouderen.

Immigratie: verwijst naar de aankomst in een gebied van mensen uit een ander gebied, ongeacht hun nationaliteit (dus ook Belgen), die er komen wonen en werken.

Intra- of extrafamiliale transfers: financiële transfers om het inkomen uit werk te herverdelen, hetzij via de sociale

zekerheid (werkloosheid, pensioen, invaliditeit,...), hetzij binnen families (van werknemers naar andere leden van het huishouden of van de familie).

Kroon: beschrijving van de wijken met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. In Brussel verwijst de eerste kroon naar de wijken tussen de lanen van de kleine ring en de middenring, gevormd door de Churchillaan (in het zuiden), de militaire lanen (in het oosten: Generaal Jacques, Generaal Meiser, Brand Whitlock, Auguste Reyers, Generaal Wahis) en de spoorlijnen (in het westen). De tweede kroon omvat de wijken die het meest aan de buitenkant van de stad liggen. Op de kaart bij “Ruimtelijke structuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest” is de eerste kroon samen met de Vijfhoek weergegeven in rood en blauw, de tweede kroon in roze, groen en geel.

Kwadrant: een kwadrant verwijst in het algemeen naar het resultaat van de verdeling in vier van een oppervlakte. Zo bestaat het zuidoostelijke kwadrant van Brussel uit de wijken in de oostelijke helft van de zuidelijke helft van de stad.

Leefloon: een gewaarborgde financiële maatschappelijke hulp, toegekend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW). Het leefloon is een residuair recht: het is ondergeschikt aan het vervullen van alle nuttige en nodige maatregelen om zijn rechten te doen gelden op andere sociale prestaties of middelen waarop men recht zou hebben krachtens de Belgische en buitenlandse wetgeving. Het wordt dus enkel toegekend wanneer de aanvrager geen recht heeft op een andere sociale uitkering. Het equivalent leefloon is een financiële hulp, waarvan de bedragen dezelfde zijn als die van het leefloon. Het wordt toegekend aan personen die om bepaalde redenen (bijvoorbeeld nationaliteit) niet in aanmerking komen voor het recht op leefloon.

Mediaan inkomen: wanneer men alle inkomens rangschikt van het kleinste tot het hoogste bedrag, is het mediaan inkomen het bedrag in het midden van de rangschikking. Dit betekent dat de helft van de inkomens lager is dan het mediane inkomen, en de helft hoger. De mediaan wordt minder beïnvloed door extreme waarden (zeer hoog of zeer laag) dan

het gemiddelde. De “armoederisicogrens” wordt vastgelegd op 60 % van het mediane inkomen.

Middenklasse: zeer heterogene sociale klasse, deels gedefinieerd door het levensniveau, gesitueerd boven de volksklassen (om niet te zeggen, de armen) en onder de welgestelde klasse. Wat de beroepen betreft, wordt de hogere middenklasse vaak geassocieerd met hogere intellectuele beroepen, maar zelden met vrije beroepen, die worden geassocieerd met de welgestelde klasse. De lagere middenklasse wordt vaak geassocieerd met maatschappelijk werkers, verpleegsters, intermediaire beroepen, een deel van de bedienden,...

Migratiesaldo: verschil tussen het aantal aankomsten (inwijking) en het aantal vertrekken (uitwijking) van de inwoners binnen een gebied.

Modale leeftijd: de meest voorkomende leeftijd binnen een bevolking. De modus is de meest voorkomende waarde.

Modale waarde: in een statistische reeks is dit de waarde die een variabele het vaakst aanneemt. Bijvoorbeeld: als er in een flatgebouw 5 flats zijn met 2 kamers, 1 flat met 3 kamers en 3 flats met 1 kamer, dan is de modale waarde van de variabele “aantal kamers” gelijk aan 2.

Modus: zie modale waarde.

Nationaliteit: het feit dat een natuurlijke of rechtspersoon onderworpen is aan het burgerlijk recht van een staat. Men kan inwoner van een land zijn zonder de nationaliteit van dat land te hebben. Dit heeft gevolgen inzake stemrecht, toegang tot het openbaar ambt, enz.

Natuurlijke aangroei: verschil tussen het aantal geboorten en het aantal sterfgevallen binnen een gebied of een bevolkingsgroep.

NWWZ: Niet-werkende werkzoekenden. Personen zonder betaalde arbeid ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst Actiris. Het betreft zowel uitkeringsgerechtigde werklozen als jongeren in hun wachtlijn,

vrij ingeschreven werkzoekenden en verplicht ingeschreven werkzoekenden (bijvoorbeeld doorverwezen door een OCMW).

Omnio: nieuw statuut dat sinds 1 april 2007 van toepassing is en het recht op de verhoogde tegemoetkoming voor geneeskundige verzorging uitbreidt naar verzekerden uit huishoudens met een laag inkomen.

Opbrengstgebouw: gebouw met verschillende woningen verhuurd door een of meerdere eigenaars. De woningen zijn een belegging voor de eigenaar die huur ontvangt. Het betreft vaak een gebouw dat oorspronkelijk is ontworpen als appartementsgebouw, maar een eengezinswoning kan eveneens worden omgebouwd tot opbrengstgebouw. In dit geval spreekt men van “opdeling”, een vaak voorkomend verschijnsel in Brussel in de oude burgerwijken van de eerste oostelijke kroon (van Schaarbeek tot Sint-Gillis).

Opdeling: verbouwing waarbij een gebouw dat oorspronkelijk was ontworpen als een eengezinswoning wordt opgedeeld in meerdere appartementen, gemeubelde kamers of studentenkamers.

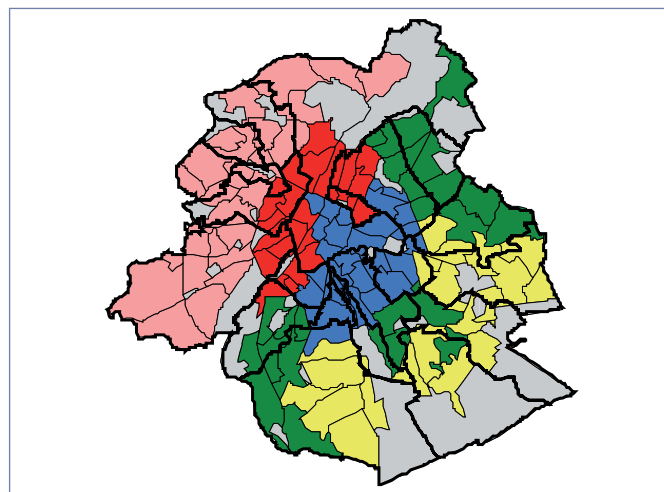
Procentpunt: wanneer twee percentages worden vergeleken, wordt het verschil tussen beide meestal uitgedrukt in procentpunten. Het verschil tussen 10 % en 30 % bedraagt 20 procentpunten (niet te verwarren met het verband tussen de beide waarden: 30 % is 300 % hoger dan 10 %).

Rijksregister: register met identificatie- en adresgegevens van de officiële bevolking van België. Het betreft personen die ingeschreven zijn in de gemeentelijke bevolkings- of vreemdelingenregisters. Het Rijksregister is de belangrijkste bron voor statistieken in verband met de bevolking. Als men bij het berekenen van armoede-indicatoren gebruik maakt van het Rijksregister moet men er rekening mee houden dat bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen niet ingeschreven staan (bijvoorbeeld sommige dak- en thuislozen of mensen zonder papieren).

Ruimtelijke structuur van het Brussels Gewest: schematisch gezien is de Brusselse ruimte, zoals geldt voor veel grote steden,

het product van de overlapping van twee fundamentele structuren: (a) een concentrische structuur, verbonden aan de historische ontwikkeling van de stad volgens een cirkel met een toenemende diameter en (b) een structuur in kwadranten, verbonden aan de reproductie, doorheen de gehele groei van de agglomeratie en afhankelijk van de differentiële druk op de ruimte. Er is een sociaaleconomische kloof tussen enerzijds het dal van de vallei en de lichte westelijke helling – van oorsprong vochtiger, minder goed bewoonbaar en volkser, waar de industriële ontwikkelingen van de 19de en de eerste helft van de 20ste eeuw waren geconcentreerd – en anderzijds een welgestelde zuidoostelijke kwadrant, waarnaar de burgerlijke wijken zich eerder en in grotere mate hebben uitgebreid, op de vlucht voor de centrale arbeiderswijken. Deze kwadrant heeft zich steeds verder ontwikkeld vanuit de meer aristocratische stad op de rechterhelling, die steiler, beter bewoonbaar en topografisch dominant is.

De combinatie van deze twee structuren leidt binnen het Gewest tot de onderverdeling in vijf grote subgebieden: de westelijke zone (in het roze), de westelijke centrale zone of arme sikkkel (in het rood), de oostelijke centrale zone (in het blauw), de tussenliggende oostelijke zone (in het groen) en de externe oostelijke zone of zuidoostelijke kwadrant (in het geel).

RVOHR: Ruimte voor Versterkte Ontwikkeling van Huisvesting en Renovatie: omvat de oude stadsbuurten van Anderlecht, Brussel-Stad, Molenbeek, Koekelberg, Jette, Schaarbeek, Sint-Joost, Elsene, Etterbeek, Sint-Gillis en Vorst, waar de overheid een grotere inspanning moet leveren. De Wijkcontracten moeten noodzakelijkerwijs in de RVOHR gelegen zijn. De verschillende premies en fiscale voordelen of bepaalde subsidies aan de gemeenten worden er verhoogd.

RVV: Rechthebbende op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging.

Standaardafwijking: meet de verspreiding van een reeks waarden rond hun gemiddelde.

Standaardisering: methode voor het corrigeren van cijfergegevens zodat vergelijkingen tussen populaties met een verschillende leeftijdspiramide mogelijk zijn. Men spreekt vaak over standaardisering voor de leeftijd, maar men kan ook standaardiseren voor een reeks andere kenmerken, zoals bijvoorbeeld het geslacht.

Statistische buurt: een statistische buurt is de kleinste administratieve eenheid waarvoor socio-economische en administratieve gegevens beschikbaar zijn. Elke gemeente wordt onderverdeeld in meerdere statistische buurten. Op basis van de gegevens per statistische buurt kunnen de intragemeentelijke verschillen zo goed mogelijk worden gevat. Het Brussels Gewest is verdeeld in 724 statistische buurten. In 2002 telde een buurt gemiddeld 1 350 inwoners. Een statistische buurt mag niet worden verward met de gewone betekenis die wordt gegeven aan de buurten. In de ogen van de gebruikers en de bewoners, zijn de buurten vaak slechts zeer vaag afgebakend. Bovendien verschilt de beschrijving van de buurt van de ene inwoner tot de andere.

Sterftecijfer: verhouding, voor een bepaalde periode, van het aantal sterfgevallen binnen een bepaalde bevolking tot het bevolkingsaantal in het midden van de periode. Deze verhouding wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1 000 inwoners en per jaar. Als bron voor de teller geldt het overlijdensbestand, aangelegd op basis van de

overlijdensformulieren. Voor de noemer wordt gebruik gemaakt van de effectieve bevolkingsomvang verstrekt door het Rijksregister. De vroegtijdige mortaliteit wordt berekend door het aantal sterfgevallen van mensen jonger dan 65 jaar in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal personen jonger dan 65 jaar in de bevolkingsgroep in het midden van de gegeven periode. Ze wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1 000 inwoners en per jaar. Het sterftecijfer per oorzaak wordt berekend door het aantal sterfgevallen te wijten aan één oorzaak in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal personen in de bevolkingsgroep in het midden van de gegeven periode. Dit cijfer wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 100 000 inwoners.

Verouderingsindex: verhouding tussen het aantal ouderen (65 jaar en meer) en het aantal jongeren (0 tot 19 jaar), uitgedrukt in percentage.

Vijfhoek: zone in Brussel die binnen de lanen van de kleine ring ligt. Het is de stad die oorspronkelijk werd beschermd door de stadswallen. De naam van deze zone is afkomstig van de vorm, die het tracé van de oude stadswallen volgt.

Volksklasse: deel van de bevolking dat potentieel het meest kwetsbaar is, met name op financieel vlak, als gevolg van het weinige opgebouwde kapitaal. De volksklasse omvat de arbeiders, maar ook werknemers met de financieel minst vergoede functies en gepensioneerden met een laag pensioen zonder rente. Er is een duidelijk verband tussen financieel kapitaal en cultureel kapitaal, aangezien de laagst opgeleiden doorgaans de minst goedbetaalde banen hebben en vaker worden getroffen door werkloosheid.

Vreemdelingenregister: register van de vreemdelingen die zijn toegelaten of gemachtigd om langer dan drie maanden in België te verblijven, met vermelding van de woonplaats.

Wachtregister: register met de kandidaat-vluchtelingen tijdens de erkenningsprocedure.

Werkende actieve bevolking: de bevolking op de arbeidsmarkt die effectief werkt (een baan heeft).

Werkloosheid: de inactiviteit van een persoon die zich effectief op de arbeidsmarkt bevindt (oud genoeg om op zoek te gaan naar betaald werk).

Werkloosheidsgraad: het aandeel werklozen in de beroepsbevolking. De werkloosheidsgraad wordt gedefinieerd door de verhouding (werklozen)/(werknemers + werklozen).

Werkzoekende: persoon zonder werk die verklaart op zoek te zijn naar een baan of persoon die een werkloosheidsuitkering krijgt (uitkeringsgerechtigde werkzoekende).

WIGW: weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen: deze categorieën genieten onder andere van de verhoogde tegemoetkoming voor geneeskundige verzorging onder bepaalde inkomensvoorwaarden.

COLOFON

AUTEURS:

Université Libre de Bruxelles - IGEAT:
Benjamin WAYENS, Pierre KUMMERT, Gauvain DUMONT

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn:
Truus ROESEMS

LAY-OUT:

Centre de Diffusion de la Culture Sanitaire asbl:
Nathalie da Costa Maya

VERTALING:

Brussels Language Services sprl
Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie
(CMDC-CDCS) vzw

DEPOTNUMMER:

D/2010/9334/16

VOOR MEER INFORMATIE:

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

www.observatbru.be
Myriam DE SPIEGELAERE – 02/552 01 45 –
mdespiegelaere@ccc.irisnet.be

ULB – Institut de Gestion de l'Environnement et d'Aménagement du Territoire (IGEAT)

www.ulb.ac.be/igeat
Benjamin WAYENS – 02/650 50 79 – bwayens@ulb.ac.be

COCOF – Service des Affaires sociales – Cohésion sociale

www.cocof.irisnet.be
Martine BAUWENS – 02/800 84 23 – mbauwens@cocof.irisnet.be
(gewestelijke contracten)
Marie-Pierre DURT – 02/800 81 25 – mpdurt@cocof.irisnet.be
(gemeentelijke contracten)

CBAI – Centre régional d'appui à la politique de cohésion sociale (CRACs)

www.cbai.be
Alexandre ANSAY – 02/289 71 61 – alexandre.ansay@cbai.be
Jonathan UNGER – 02/289 71 63 – jonathan.unger@cbai.be

Kabinet van de minister, Lid van het College bevoegd voor Cohésion sociale

Philippe STERCKX – 02/506 32 60 – psterckx@picque.irisnet.be

GELIEVE OP VOLGENDE WIJZE NAAR DEZE PUBLICATIE TE VERWIJZEN:

ULB-IGEAT, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn,
Gemeentelijke fiches voor de analyse van lokale statistieken
in het Brussels Gewest, Fiche 16: Gemeente Ukkel,
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, 2010.

GEMEENTELIJKE FICHES VOOR DE ANALYSE VAN LOKALE STATISTIEKEN IN HET BRUSSELS GEWEST:

Dit instrument voor de analyse van lokale statistieken
bestaat uit verschillende documenten

Gemeentelijke fiches

- 01 Fiche van Anderlecht
- 02 Fiche van Oudergem
- 03 Fiche van Sint-Agatha-Berchem
- 04 Fiche van Brussel-stad
- 05 Fiche van Etterbeek
- 06 Fiche van Evere
- 07 Fiche van Vorst
- 08 Fiche van Ganshoren
- 09 Fiche van Elsene
- 10 Fiche van Jette
- 11 Fiche van Koekelberg
- 12 Fiche van Sint-Jans-Molenbeek
- 13 Fiche van Sint-Gillis
- 14 Fiche van Sint-Joost-ten-Node
- 15 Fiche van Schaarbeek
- 16 Fiche van Ukkel
- 17 Fiche van Watermaal-Bosvoorde
- 18 Fiche van Sint-Lambrechts-Woluwe
- 19 Fiche van Sint-Pieters-Woluwe

Begeleidende documenten

Handleiding
Bronnen en referenties
Gewestelijke fiche

Deze gemeentelijke fiches worden in de twee talen verspreid via de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (www.observatbru.be).

De begeleidende documenten zijn in het Frans beschikbaar op de website van de COCOF (www.cocof.irisnet.be/site/fr/affsoc/cohesion/index-htm/).

Elk document mag worden gekopieerd, mits vermelding van de bron.